

INARI KK 13 SAAMEN MUSEO

Pk. 3841 01 INARI

x = 7647 63, y = 3500 76, z = 126

Kivi- ja metallikautisen asuinpaikan kaivaus

Museovirasto/esihistorian toimisto

Kaivauksenjohtaja: HuK Sirkka-Liisa Seppälä

Kenttätutkimukset liittyivät Saamen museon ja Ylä-Lapin opastuskeskuksen suunnitteluun. Keskus oli esisuunnitelmassa sijoitettu pääasiassa ulkomuseon eteläpuoliseen sorakuoppaan, jonka reunamilta tunnettiin ennestään kivistä asuinpaikkalöytöjä. Vuoden 1991 kenttätutkimuksen tavoitteena oli selvittää tarkemmin muinaisjäännöksen laajuus ja aloittaa pelastuskaivaus. Kaivauksissa todettiin merkkejä sekä kivi- että metallikautisesta asutuksesta: neljä varhaiskivistä luukeskittymää ja kaksi rautakauden tai historiallisen ajan tulisijaa.

Kivikauden asutusta osoittavat kuoppamaiset luukeskittymät ajoittuvat rannansiirtymiskronologian ja radiohiilimääritysten mukaan esikeraamiseen vaiheeseen noin 7 000 vuotta sitten. Suurimmasta keskittymästä otettiin talteen puolitoista kiloa ja yli 40 000 kappaletta palanutta luuta. Niistä valtaosa on luultavasti peuraa (*Rangifer tarandus*). Metallikautiset tulisijakiveykset edustavat kokonaan uutta aikatasoa alueen arkeologisessa aineistossa. Toinen kiveyksistä ajoittuu rakenteen, niukan pronssiesineistön ja radiohiiliajoituksen perusteella myöhäiselle rautakaudelle. Toisen jäännöksen rakenne muistuttaa historiallisen ajan asumusten piisiroykkiöitä. Molemmissa tulisijoissa oli palaneita kalan luita.

Asuinpaikka on osa Vuopajan rannan laajaa ja monia eri asutusvaiheita sisältävää muinaisjäännöskompleksia, jonka laajuus museon kohdalla on noin 4 000 m². Vuoteen 1991 mennessä Saamen museon alueella oli tutkittu yhteensä 550 m².

Löydöt: KM 26611:1-670

Ajoitus: esikeraaminen - varhaishistoriallinen

Tutkimusalueen laajuus: 5 000 m², josta kaivettua 165 m²

Tutkimuskustannukset: 480 000 mk, josta käytettiin noin 360 000 mk

Tutkimusraportti: S.-L. Seppälä 1992, museoviraston ark. os. arkisto

Kuhest. n. 290/28.9.1992

M

GT 19 - Suomen tiekartta. 1987

INARI 13 Saamen museo

Kivi- ja metallikautisen asuinpaikan kaivaus 8.7.-30.8.1991

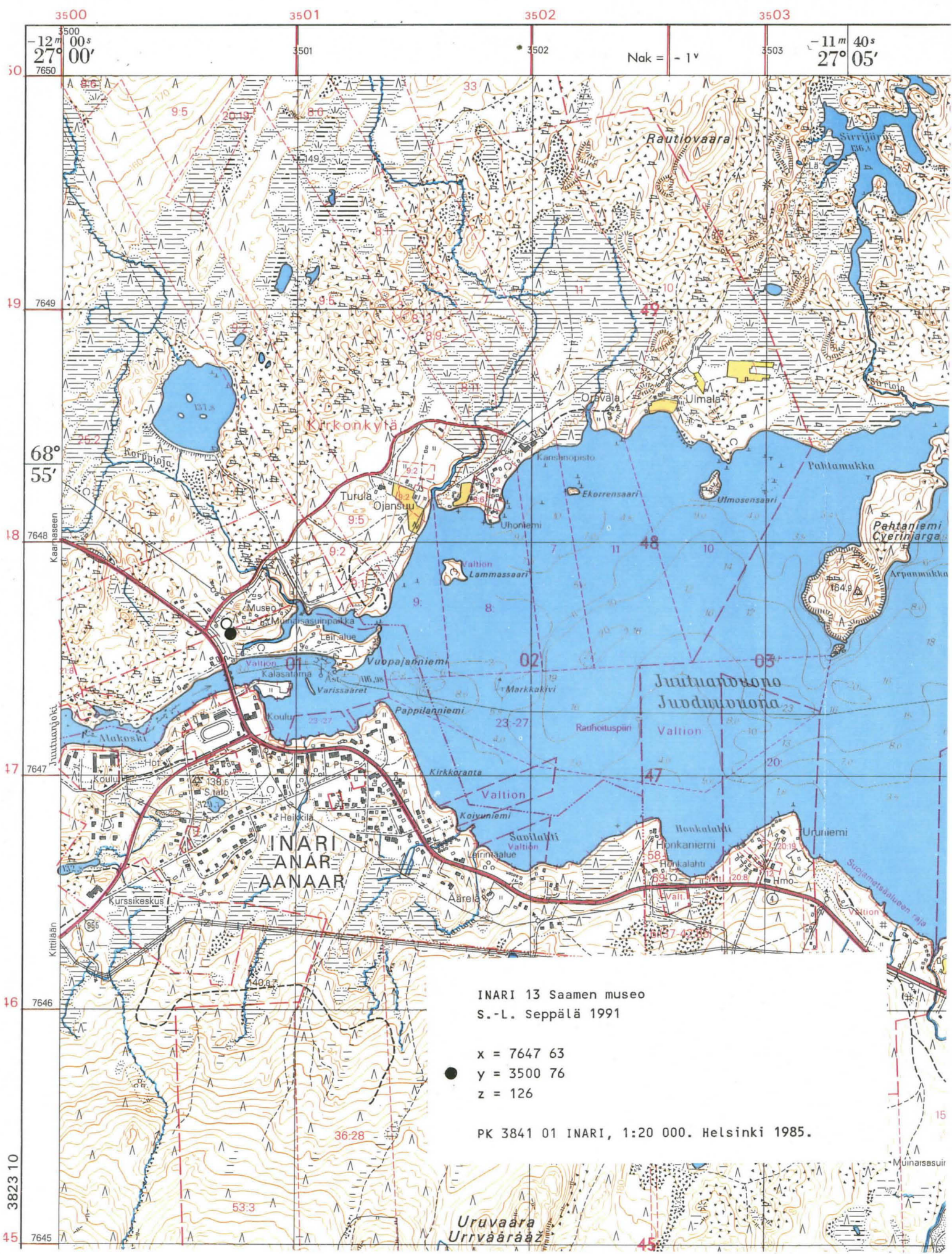
Sirkka-Liisa Seppälä

SISÄLLYS

PERUSKARTTAOTE	2
ARKISTOTIETOJA	3
1. JOHDANTO	4
2. SIJAINTI JA MAASTO	4
3. TUTKIMUSSUUNNITELMA	6
3.1 Tutkimushistoriaa	6
3.2 Tavoitteet	6
4. TUTKIMUSTAPA	7
4.1 Koordinaatisto ja kiintopisteet	7
4.2 Kaivaustekniikka ja dokumentointi	8
5. HAVAINNOT	9
5.1 Maaperä ja kulttuurikerros	9
5.2 Rakenteet	10
5.3 Löydöt	14
6. NÄYTTEET JA ANALYYSIT	16
6.1 Kairaseulonta	16
6.2 Luuanalyysi	16
6.3 Makrosubfossiilianalyysi	18
6.4 Puulajianalyysi	18
6.5 Radiohiilianalyysi	18
7. TULKINTA JA YHTEENVETO	19
KARTTALUETTELO	20
NEGATIIVILUETTELO	21
DIALUETTELO	24
NÄYTELUETTELO	26
KUVATAULUT	27
KARTAT	52-71

LIITTEET

- LIITE 1. Saamelaismuseum ja Ylä-Lapin opastuskeskus.
Esisuunnitelma. Asemapiirros 1:1 000. Helsinki
31.5.1991. Arkkitehtitoimisto Juhani Pallasmaa Ky.
- LIITE 2. Luuanalyysi 31.10.1991. Pirkko Ukkonen
- LIITE 3. Kasvijäänteet ja puulajimääritys.
Pirjo Jussila 3.4.1992
- LIITE 4. Radiohiilianalyysi. Helsingin yliopiston
ajoituslaboratorio

INARI 13 Saamen museo
S.-L. Seppälä 1991

●
x = 7647 63
y = 3500 76
z = 126

PK 3841 01 INARI, 1:20 000. Helsinki 1985.

ARKISTOTIETOJA

Kunta: INARI 13

Kylä: Kirkonkylä

Kohde: Saamen museo

Tila: 25:19 Kauppila Valtionmaa

Tunnus: 148-402-0025-0019 ei tunnusta

Maanomistaja: Suomen valtio Suomen valtio

Sijainti: PK 3841 01 INARI, 1:20 000
 x = 7647 63 P = 7647 63
 y = 3500 76 I = 3500 76
 z = 126

Aiemmat tutkimukset: Erä-Esko - Pesonen 1972, inventointi
 Torvinen 1983, kaivaus (Saamelaismuseum I)
 Suominen 1984, kaivaus (Saamen museo II)
 Arponen 1987, koekaivaus (Saamen museo II)
 Arponen 1988, kaivaus (Saamen museo)
 Kankaanpää 1988, inventointi
 Arponen 1990, tarkastus (Saamen museo)

Muut INARI 13 -tutkimukset: Itkonen I. 1909, kaivaus (Vuopaja)
 Pälsi 1929, kaivaus (Vuopaja)
 Arponen 1987, kaivaus (Vuopaja)
 Arponen 1988, kaivaus (Vuopaja)
 Arponen 1990, tarkastus (Vuopaja)

Aiemmat löydöt: KM 16821:1-8, 18880:1-2, 19437:1-2, 22220:1-98,
 22443:1-303, 22443:304, 23717:1-3, 26238:1-8

Muut INARI 13 löydöt: KM 5471:7-10, 9012:1-2, 9125:1-10,
 18244:1-4, 23716:1-276, 24365:1-295, 26237

Löydöt: KM 26611:1-670, diar. 26.9.1991

Negatiivit: 87427-87541

Diapositiivit: 24060-24090

Kartat: 1-20. ks. KARTTALUETTELO

Karttaotteet: PK 3841 01 INARI, 1:20 000. Helsinki 1985.

Kirjallisuutta: Itkonen I. 1913: Tietoja Inarin kirkonkylän muinaisuudesta. SM 1913.
 Siiriäinen A. 1982: A Communication Relating to a Stone Age Find from the Village of Inari (Lappland). Fennoscandia Antiqua I.

1. JOHDANTO

Inari 13 Saamen museo on osa Juutuanjoen ja Vuopajan lahden pohjoispuolisen rannan muinaisjäännöskokonaisuutta, joka on Inarijärven inventoinneissa vuosina 1972 (Erä-Esko - Pesonen) ja 1988 (Kankaanpää) merkitty kohteeksi INARI 13 (Vuopaja W - Saamen museo).

Vuoden 1991 kenttätutkimukset liittyivät Saamen museon päärakennuksen ja Ylä-Lapin opastuskeskuksen suunnitteluun. Rakennuskompleksi on esisuunnitelmassa sijoitettu pääosin ulkomuseon eteläpuolella olevan sorakuopan kohdalle. Rakennuksesta on myös suunniteltu kulku pohjoispuolella olevan Tirron talon pihapiiriin. Sorakuopan ympäristö sekä kuopan ja Tirron välinen alue on kuitenkin määritelty muinaisjäännösalueeksi. Kesän 1991 kenttätöissä oli tavoitteena selvittää muinaisjäännösalueen laajuus rakennettavaksi suunnitellulla alueella ja sen välittömässä läheisyydessä sekä aloittaa pelastuskaivaus.

Kenttätöitä tehtiin 8.7.-30.8.1991 enimmäkseen lämpimässä ja aurinkoisessa säässä, sadepäiviä oli vain pari. Mäkäräisiä ja sääskiä oli heinäkuussa tavallista runsaammin, mutta elokuun puolella ilmatila selkeni. Kaivaukseen kävi myös tutustumassa satoja turisteja läheiseltä Saamen museon alueelta. Kaivauksenjohtajana toimi HuK Sirkka-Liisa Seppälä, piirtäjänä HuK Pirjo Rautiainen ja tutkimusavustajana fil. yo. Pirjo Hamari. Kaivauksin tutkittiin noin 165 m² ja kairaseulontamenetelmällä noin 5 000 m². Tutkimusten rahoittaja oli Lapin piirirakennustoimisto. Määräraha oli 480 000 markkaa, josta käytettiin noin 360 000 markkaa.

2. SIJAINTI JA MAASTO

Inarin kirkonkylässä, kirkolta vajaan kilometrin luoteeseen sijaitseva INARI 13 -muinaisjäännösalue on kolmiosainen. Kompleksin länsipäässä, Utsjoelle johtavan tien länsireunassa, sata metriä museolta länteen, on kohde Saamelaismuseumo I eli Saamen museo I (Torvinen, kaivaus 1983). Itäpäässä, Vuopajan lahteen pistävässä niemikkeessä on Vuopaja W eli Vuopaja (Itkonen, kaivaus 1909; Pälssi, kaivaus 1929; Arponen, kaivaus 1987-1988). Keskellä, Saamen ulkomuseoon kuuluvan Tirron talon pihapiirissä ja sen eteläpuolel-

la on kohde Saamen museo (Arponen, kaivaus 1988). Museoalueen eteläpuolella sijaitsevan sorakuopan itäreunassa on kohde Saamen museo II (Suominen, kaivaus 1984; Arponen, koekaivaus 1987). Käytännössä kohteiden Saamen museo ja Saamen museo II erottaminen on keinotekoista, koska alueet ovat samassa koordinaatistossa ja myös osaksi aivan kiinni toisissaan. Vuoden 1991 kaivauksesta onkin käytetty nimitystä Saamen museo, vaikka osa alueesta onkin aiemmin määritellyn Saamen museo II:n kohdalla. (Kartat 1 ja 2)

INARI 13 -muinaisjäännösalue on etelään ja kaakkoon viettävää, suhteellisen loivaa rinnettä. Sitä rajoittaa idässä ja kaakossa kaareutuva Vuopaja, johon luoteesta laskee Korppioja. Vuopajan rantaa myötäilee järven pinnasta noin metrin korkeudella matala, 120 metrin korkeuskäyrää noudatteleva törmä. Seuraava maastossa havaittava muodostuma kulkee suunnilleen 125-126 metrin korkeudella. Se näkyy selvästi varsinkin Vuopajan luoteis- ja pohjoispuolella. Saamen museon eteläosassa, nykyisen sorakuopan kohdalla sillä korkeudella on luultavasti ollut loivasti lounaaseen pistävä niemi. Niemen pohjoispuolelle on jäänyt runsaan tuhannen neliön kokoinen, soistuva painanne. Muinaisjäännösalueen korkeimmat kohdat sijoittuvat Tirron talon pihaan, 130 metrin tienoille. (Kartta 1)

Muinaisjäännösalueen maasto on mäntyä ja koivua kasvavaa kangasta, jossa näkyy monia merkkejä ihmisen toiminnasta. Puolukka-variksenmarja -tyypin aluskasvillisuus on monien polkujen takia paikoin lähes hävinnyt. E erityisen kulunutta maanpinta on museoalueen kulkureiteillä. Museon eteläpuolinen, osittain täytetty sorakuoppa valuu edelleen reunoistaan löytöjä paljastaen. Lisäksi metsässä näkyy erilaisia kuopanteita, jotka eivät kasvillisuuden perusteella vaikuta kovin vanhoilta. Niistä suuri osa onkin ilmeisesti sota-aikaisia kaivantoja, sillä saksalaisten tiedetään oleskelleen paikassa 1940-luvun puolivälissä. (Kartta 2)

Kaivauspaikka oli etelään, kohti Vuopajan lahtea viettävän rinteen tasanteessa, aivan sorakuopan itä- ja pohjoisreunamissa. Tasanne noudattaa noin 126 metrin korkeuskäyrää. Kairaseulontamenetelmällä tarkastettiin alue lännestä, lipunmyynnin kohdalta, Tirron talon eteläpuolelle. (Kartta 1)

3. TUTKIMUSSUUNNITELMA

3.1 Tutkimushistoriaa

Ensimmäiset tiedot Saamen museon alueen esihistoriallisesta asutuksesta ovat 1960-luvulta, jolloin A. Kehusmaa ja E. Väänänen sekä vähän myöhemmin C. Carpelan keräsivät museoon kuuluvalta Tirron talon pihamaalta kvartseja. Niitä saatiin talteen lisää 1970-luvulla E. Erä-Eskon ja L. Pesosen inventoinnin yhteydessä ja M. Torvisen tarkastuksessa. Torvinen havaitsi lisäksi tulisijan jäännökset Tirron pihassa.

Erä-Eskon ja Pesosen inventoinnissa Saamen museo liitettiin läheiseen jo 1900-luvun alusta tunnettuun ja osittain tutkittuun Vuopajan (I. Itkonen 1909; S. Pälsi 1929; A. Arponen 1987-1988) muinaisjäännösalueeseen ja kokonaisuus nimettiin kohteeksi INARI 13. Ensimmäiset kaivaukset Saamen museon alueella suoritettiin E. Suomisen johtamana vuonna 1984, museon eteläpuolisen sorakuopan reunassa. Löytöinä saatiin talteen Sär 1 -keramiikkaa, esineistä ja iskoksia mm. piistä ja kvartsista sekä palanutta luuta. Torvinen oli tutkinut jo edellisenä vuonna kohdetta Saamelaismuseo I, joka ei kuitenkaan ole varsinaisen museon alueella, vaan Utsjoelle johtavan tien länsilaidassa. Vuonna 1987 A. Arponen teki Suomisen kaivausalueen itäpuolelle muutamia koekuoppia ja löysi todennäköisen tulisijan ja muutamia kvartseja. Seuraavana vuonna Arponen jatkoi tutkimuksia varsinaisen Tirron talon pihalla ja sen eteläpuolella. Tuolloin tavattiin asumukseksi tulkittuja jäännöksiä ja löytöinä saatiin talteen mm. varhaismetallikautista keramiikkaa sekä kaivauksen alaosasta sorakuopan reunasta esikeraamiseen aikaan viittaavia löytöjä. (Kartta 1)

3.2 Tavoitteet

Vuoden 1991 tutkimusten tavoitteena oli tarkentaa aiemmin määritellyn muinaisjäännösalueen laajuutta suunnitellun museo- ja opastusrakennuksen kohdalla ja lähiympäristössä. Suunnitelma-alue ulottuu sorakuopan reunoilla sekä vuonna 1984 todetun keramiikka-keskittymän (125 m mpy) että mahdollista esikeraamista asutusta osoittavan löytövyöhykkeen (126-126.5 m mpy) tienoille.

Kairaseulonnan avulla haluttiin tarkastaa Saamen museon lipunmyynnin ja sorakuopan itäreunan välinen alue ja selvittää muita mahdollisia muinaisjäännöksiä ja niiden luonnetta. Samalla aloitettiin museon maaston yleiskartoitus rakennussuunnitelma-alueen osalta.

Tunnetun muinaisjäännösalueen pelastuskaivauksen tavoitteena oli vuonna 1991 tutkia sorakuopan pohjoisreunasta Suomisen ja Arposen kaivausten länsipuolelle jääneet alueet eli suunniteltu museorakennuksen kohta. (ks. LIITE 1)

4. TUTKIMUSTAPA

4.1 Koordinaatisto, kiintopisteet ja tutkimusalueet

Kaivauksessa käytettiin aiempien vuosien koordinaatistoa (Suominen 1984, Arponen 1987-1988), jossa x-akseli kasvaa neulapohjoiseen ja y-akseli itään. Mittauspisteinä oli Suomisen rautapultti $x = 330/$ $y = 400$. Peruslinjana oli $y = 400$. Myös löytöjen talteenotossa noudatettiin Suomisen ja Arposen käyttämää tapaa, jossa 2 x 2 metrin ruutu on jaettu neliömetreihin siten että lounaisneliö = a, luoteisneliö = b, kaakkoisneliö = c ja koillisneliö = d. Ruutuja on jaettu tarvittaessa saman periaatteen mukaisesti myös pienempiin neliöihin a1, a2 jne. Mittaukset tehtiin lounaiskulmasta. Tarkat sijaintitiedot on ilmoitettu sentteinä 2 x 2 metrin ruudun lounaisnurkasta.

Kiintopisteet: KP I = 123.68 m mpy. Rakennuksen betoniperustan luoteiskulma alarinteessä n. 2.5 m Suomisen kaivausalueesta itään ($x = n. 287, y = n. 402.5$). Korkeus siirretty v. 1984 (Suominen) Utsjoen tien länsipuolelta tielaitoksen kiintopisteestä nro 178 (126.83 m mpy).

KP II = 127.39 m mpy. Siirretty KP I:stä. Kannossa Tirron pihapiirin aidasta 4 metriä, eteläportin edustalla ($x = n. 356.5, y = 392.5$)

Kiintopisteet on merkitty yleiskartalle 2. Kiinteitä kojeenpaikkoja ei käytetty, koska korkeudet laskettiin suoraan absoluuttisina.

Kaivaus rajoittui Suomisen ja Arposen kaivauksen länsipuolelle, alueelle $x = 318-336/y = 366-400$. Koekuoppien koordinaatit olivat 354/370, 354/380, 354/390 ja 355/320. Kaivauksin tutkittiin 162 m^2 ja koekuopin 4 m^2 . Kairaseulonta kattoi museon lipunmyynnin ja kaivauksen itäreunan välisen alueen, noin $5\,000 \text{ m}^2$. (Kartta 2)

4.2 Kaivaustekniikka ja dokumentointi

Turvekerros poistettiin pääasiassa pelkoilla, lapiota käytettiin vain reunojen leikkaamiseen. Turpeen alainen, humuksen, huuhtoutuneen ja rikastuneen sekainen mineraalimaan pinta nimettiin aiempien kaivausten tapaan tasoksi 1. Kerrosten paksuus oli 5-10 cm. Kaivamisessa yritettiin noudattaa vanhojen kaivausten tasoja, mutta se oli usein mahdotonta. Kaikki kaivettu aines seulottiin verkolla, jonka silmäkoko oli 4 mm. Runsaasti luuta sisältäneet lika- ja maaperäseuloilla. Pidettiin seulan käyttöä perusteltuna, koska aiemmissa kaivauksissa on saatu hyvin vähän löytöjä talteen ilman seulontaa ja halusin vertailla menetelmän vaikutusta löytömääriin. Luukeskittymien seulonnassa valittiin pienempi silmäkoko mm. mahdollisten kalanluiden talteensaamiseksi.

Taso- ja kerrosjärjestys oli seuraava:

```

----- pintaturve
krs 1 2-10 cm täytemaa
                turve
----- taso 1
krs 1.5 5 cm
----- taso 1.5
krs 2 5 cm
----- taso 2
krs 2.5 5 cm
----- taso 2.5 rakenteissa
krs 3 5 cm
----- taso 3
krs 3.5 5 cm
----- taso 3.5
krs 4 5 cm
----- taso 4

```

Pohjataso oli alueesta riippuen 2-4 (kartat 5, 9, 13)

Kaivauksella piirrettiin yleiskarttoja (1:2 000, 1:500, 1:100), tasokarttoja (1:50) ja yksityiskohtakarttoja (1:25, 1:10). Lisäksi tutkimukset dokumentoitiin ottamalla mustavalkoisia kuvia rulla-

ja kinonegatiivifilmille ja värikuvia diapositiivifilmille.

Yleiskartat poikkeavat jonkin verran Suomisen 1984 ja Arposen 1987-1988 kartoista. Suomisen karttaan 1:500 verrattuna suurimmat erot koskevat korkeuskäyrien kulkua ja Tirron talon sijaintia. Vuoden 1991 yleiskartta perustuu lähes kokonaan kaivauskoordinaatiston mukaan tehtyihin maastomittauksiin. Suomisen yleiskartan tekotapa ei selviä kertomuksesta. (Kartta 2)

Arposen yleiskartta 1:2 000 on piirretty Inarin kunnan kaavoituskartan pohjalta. Suomisen kaivausalue on merkitty Arposen yleiskarttaan virheellisesti karttapohjoisen mukaan, vaikka kaivauksen koordinaatiston x-akseli oli määritelty neulapohjoiseen. Kokonaispoikkeama on alueella huomattava, esim. vuonna 1991 140.4^{V} eli n. 8.4° . Ilmeisesti mainitun virheen takia Arposen yleiskartassa Tirron taloryhmää on siirretty 5 metriä länteen, jotta vuoden 1988 kaivausalueet II-IV eivät osuisi rakennusten päälle. Vuoden 1991 kartoituksessa todettiin kuitenkin kunnan 1:2 000 -mittakaavaisen kartan täsmäävän Tirron ja muunkin maaston osalta melko hyvin kenttähavaintoihin. Kun kaikki kaivausalueet piirrettiin vuoden 1991 yleiskarttaan 1:2 000 neulapohjoiseen, Tirron pihan kaivaukset tuntuivat sopivan kaavakarttaan hyvin ilman korjauksia. (Kartta 1)

Kairaseulonnassa otettiin maaperäkairalla 234 näytettä (4-5 dl) viiden metrin verkostolla kaivauskoordinaatiston mukaisesti. Näytteet seulottiin 2 mm:n Retsch-seulalla ja niistä merkittiin lomakkeelle ympäristöä, maannosta, maalajia, maa-aineksen määrää ja mahdollisia poikkeamia ja löytöjä koskevat tiedot.

5. HAVAINNOT

5.1 Maaperä ja kulttuurikerros

Kaivauspaikan maaperä oli lajittunutta harjuainesta, raekooltaan enimmäkseen hiekkaa. Kaivausalueen itäosassa (x = 394-400) tuli esiin noin 10-20 cm:n syvyydellä karkea sora- ja kivivyöhyke. Muuten alue oli luonnostaan lähes kivetöntä. Lähellä sorakuoppaa maannoksessa näkyi vaihtelevan paksuisen turvekerroksen alla 1-10 cm:n vaaleanruskea täytemaahiekka, joka todennäköisesti oli peräi-

sin 1940-luvun kaivannoista ja sorakuopasta lentäneestä maasta. Sen alla oli kehittynyt podsolimaannos:

```

----- pintaturve
  2-10 cm täytemaa
----- turve
  2- 3 cm
----- huuhtoutumiskerros
  3-10 cm
----- rikastumiskerros
  1-10 cm
----- perusmaa, anturamaajuovia

```

Kulttuurikerros ei näkynyt missään kohdassa yhtenäisenä kerrostumana, vaan jäännökset, lika- ja palomaat ja suurin osa löydöistä esiintyivät hyvin pesäkkeisesti. Kulttuurikerroksen laajuus onkin tässä tapauksessa määriteltä pääasiassa löytöjen levinnän perusteella. Suurin osa löydöistä saatiin talteen aivan pinnasta, nykyisestä huuhtoutumiskerroksesta ja rikastumiskerroksen yläosasta. Paksuimmillaan kulttuurikerros ulottui kuoppina noin 35 cm:n syvyyteen.

Kairaseulonnan perusteella maa on hyvin kivikkoista ja karkeata soraa ja hiekkaa museoalueen länsiosassa, keskellä soista ja Tirron talon tienoilla ja sorakuopan reunoilla enimmäkseen tasajakoi- sta hiekkaa ja soraa. Kairaseulontanäytteistä vain muutamissa oli merkkejä poikkeavasta maannoksesta, nokimaata, palomaata tms. (Kartta 2).

Kaivausalueessa näkyi myös runsaasti merkkejä ihmisen viimeaikaisesta toiminnasta, joista selvimpiä olivat luultavasti saksalais- ten 1940-luvun puolivälissä tekemät kaivannot niihin liittyvine jätteineen sekä Saamen museon ulomman aidan eli ns. poroaidan, siirtelystä aiheutuneet lukuisat tolpanpaikat.

5.2 Rakenteet

Kaivausalueella todettiin kuusi kiinteää jäännöstä. Niistä kaksi, kiveykset 1 ja 2, olivat maanpälle näkyviä, ja neljä, luukeskit- tymät 1-4, mineraalimaan pinnassa esiin tulleita, selvärajaisia kuopanteita tai läiskiä. (Kartta 20)

Kiveys 1 ruuduissa 330/384 cd

Kiveyksestä näkyi jo ennen turpeen poistoa kaksi isohkoa kiveä. Tasossa 1, turpeen alaisen täytemaahiekan ja vanhan turpeen poistamisen jälkeen se paljastui kokonaan (kartta 6). Silloin osoitautui, että rakenne oli reunoistaan jonkin verran tuhoutunut. Kaakkoisosaa oli ilmeisesti purettu Suomisen kaivauksessa 1984, länsipuolelle oli kaivettu museon ns. poroaidan tolpan sija ja eteläreunan kiviä oli luultavasti heitelty sorakuoppaan. Poroaita kulki vielä 1984 suoraan kiveyksen päältä, joten rakennelman jääminen huomaamatta silloisissa kaivauksissa tuntuu ymmärrettävältä.

Ilmeisesti suurin osa kiveyksestä oli kuitenkin säilynyt. Se oli melko matala, tosin kaksi suurinta kiveä olivat noin 30-40 cm:n korkuisia. Alkuaan kiveys oli ehkä ollut nelisivuinen ja lounas-koillinen -suuntainen. Halkaisijaltaan kymmenen sentin kokoisten kivien väleissä oli kerroksessa 1 multamaista tummaa likamaata, jonka seassa oli runsaasti pieniä palaneen luun muruja ja jonkin verran kvartsi-iskoksia. Halkeilleet ja rapautuneet kivet olivat luultavasti palaneita. Myös ympäristön huuhtoutumiskerros oli lähes valkoista ja rikastunut hiekka oli vastaavasti voimakkaan punaista. Poikkileikkauksessa (kartta 6) kiveyksen alla erottui muutamien sentin valkea huuhtoutuneelta vaikuttava kerros ja sen alla selvärajainen noin viisi senttiä paksu punaiseksi palanut rikastunut hiekka. Rikastumiskerros vaihettui palomaan alla vähitellen perusmaaksi. (Kartta 6)

Kiveyksestä ja sen reunustoista saatiin talteen kaksi pientä pronssiesineen katkelmaa, 243 kpl ja 455 g kvartssia, 7 kpl ja 5 g piitä tai kvartsiittia, yksi resentti lasinpala. Suurin löytöryhmä oli kuitenkin luu, josta oli palanutta 2121 kpl ja 211 g sekä palamatonta 2 kpl ja 8 g. Kiveyksen alaiset, kerrosta 1.5 alemmat löydöt eli osa kvartseista ja palaneesta luusta saattaa olla peräisin alemmasta, ehkä luukeskittymään 3 liittyvästä kerrostumasta. Kiveys 1 hävisi kokonaan kerrosta 2 kaivettaessa. (Ks. 6. **NÄYTTEET JA ANALYYSIT**)

Löydöt: KM 26611: 68-92, 95-103, 105-126, 128, 130, 132-133, 137-140

Negatiivit: 87484, 87486-87488, 87534-87535, 87490-87491

Diapositiivit: 24067, 24069-24072

Kiveys 2 ruuduissa 330/392 ab - 332/390 cd - 334/390 c

Kiveys tuli esiin turvetta poistettaessa, kerroksessa 1. Suomen vuoden 1984 kaivausten koekuoppa 334/390 oli osunut kiveyksen luoteisnurkkaan. Koekuopasta löytyi tuolloin yksi kvartsi-iskos, mutta kertomuksessa ei mainita mitään kiveyksestä. Kiveys oli kaakkois- ja koillisreunastaan hyvin selvärajainen ja suorareunainen, todennäköisesti alunperin suorakulmainen ladelma. Sen länsireunassa oli tuulenkaato, joka oli luultavasti nostanut pintaturpeen mukana kiveyksen luoteisosan pystyyn, jyrkkäreunaiseksi muodostelmaksi. Samalla isompia kiviä oli ilmeisesti vierinyt rakennelman pohjoispuolelle. (Kartta 16)

Kiveys oli rakennettu kokoamalla reunoihin isompia kiviä ja täyttämällä sisusta pienemmillä kivillä. Kaakkoiskulman alta tuli esiin muutaman sentin paksuinen, sekä tasossa 1 että kerroksessa 1 ja 1.5 selvärajainen likamaa, mahdollisesti jonkinlainen hiekkapeetti. Tasossa 1.5 kiveyksen kaakkoisosassa paljastui voimakas punainen palomaa, joka jatkui yli kymmenen senttiä paksuna kerrokseen 3 saakka. Myös pienet kivet olivat ehkä tulella rapautuneita. Kivien välissä oli paksuimmillaan noin 15 cm:n turve, jonka seassa oli kvartssia ja luuta. Kiveyksen reunamilta löytyi pronssiesineiden katkelmia, kvartssia, jasperoidea, piitä ja luuta. Kaikki pronssit olivat tuulenkaadosta kiveyksen länsilaidasta, joten niitten löytösuhteet eivät ole varmat. Kiveyksen keskivaiheilla, kerroksessa 1.5 oli pieni likamaa, jossa oli keskittymänä palaneen luun muruja. Kiveyksen suurin löytöryhmä oli luu, jota saatiin talteen yhteensä 720 kpl ja 33 g. (Kartat 16, 17, 18, 19)

Kiveyksen rakenne oli samantyyppinen kuin historialliselta ajalta tunnetuissa hirsitupien piisiröykkiöissä. Kiveyksen ympärillä oli puun jäännöksiä, jotka kuitenkin tulkittiin niitä ympäröivän huuhoutumiskerrosta muistuttavan vaalean hiekan perusteella luontaisiksi juuriksi ja kannoiksi (kartta 16). Kiveyksen pohja ulottui tasoon 2 ja sen alainen palomaa hävisi kerrosta 3 kaivettaessa. Kiveys oli siten alunperin ollut ehkä vajaan neljäkymmenen sentin korkuinen. (Ks. 6. NÄYTTEET JA ANALYYSIT)

Löydöt: KM 26611: 377-406, 409-11, 413, 415-416, 418, 421-425, 464, 473, 476,

Negatiivit: 87493, 87495, 87498-87502. 87507, 87509, 87511

Diapositiivit: 24063, 24073-24077

Luukeskittymä 1 ruudussa 332/384 abcd

Keskittymä tuli esiin tasossa 1.5 pyöreähkönä, noin neliömetrin kokoisena ja selvärajaisena läiskänä (kartta 14). Sen reunassa oli likamaavyöhyke ja keskellä punaiseksi palanut alue. varsinkin likamaassa oli runsaasti pieniä palaneen luun muruja. Keskittymän ympäristö vaikutti palaneelta. Läiskässä oli muutamia nyrkinkokoisia kiviä ja reunassa yksi isompi kivi. Tasossa 2 likamaa oli levinnyt epäsäännöllisen muotoiseksi ja kahdeksi läiskäksi (kartta 12), mutta eniten luita löytyi edelleen keskittyneenä punaisen palomaan ympärille.

Tasossa 3 keskittymä oli hajautunut kolmeen osaan, joista yksi oli säännöllisen soikea, lika- ja nokimaan reunustama punainen palomaaläiskä ja kaksi muuta vaaleampaa lika- ja palomaan sekaista aluetta (kartta 15). Ruudun 332/384 b pitkänomainen läiskä vaikutti tosin muodon perusteella eläimen käytävältä. Tasossa 4 keskittymä oli kokonaan hävinnyt. Kaikki luu oli selvästi keskittynyt havaittuihin läiskiin, jotka siis suurimmillaan ulottuivat noin 30 cm:n syvyyteen. Eniten luita löytyi ruudusta 332/384 a. Kaikkiaan luukeskittymässä 1 oli palanutta luuta 22867 kpl ja 1410 g. Palamatonta luuta oli 9 kpl ja 6.5 g. (Ks. 6. NÄYTTEET JA ANALYYSIT)

Löydöt: KM 26611: 165, 169-170, 175-176, 179, 180, 182, 184, 185-186, 188, 190, 192, 194-196, 199, 201, 204, 205-206, 208-212, 214, 215

Negatiivit: 87503-87504, 87528, 87531

Diapositiivit: 24078-24080

Luukeskittymä 2 ruuduissa 330/388 d - 332/388 a c

Noin 15 cm: syvyinen palaneen luun keskittymä tuli esiin tasossa 1 ja hävisi kerroksessa 3. Siihen ei missään vaiheessa näyttänyt liittyvän lika- tai palomaata. Luiden löytöalue oli kuitenkin selvärajainen, matala ja noin neliömetrin laajuinen, pyöreähkö läiskä (Kartta 20). Keskittymästä saatiin talteen kaikkiaan 4730 kpl ja 346 g palanutta luuta sekä yksi pii-iskos. Suurin osa luista oli ruudussa 332/388 c. (Ks. 6. NÄYTTEET JA ANALYYSIT)

Löydöt: KM 26611: 319, 321, 323, 330-331, 337, 343-344

Luukeskittymä 3 ruuduissa 330/384 d - 330/386 b

Palaneen luun keskittymä tuli esiin tasossa 1.5 kiveyksen 1 alta ja vierestä (Kartta 6). Kiveyksen pohjan ja luukeskittymäläiskien välissä oli parin sentin puhtaan hiekan kerros. Todennäköisesti keskittymän pintaosat olivat sekoittuneet kiveystä rakennettaessa. Stratigrafian perusteella rakenteet on tulkittu eriaikaisiksi.

Tasossa 1.5 luu oli keskittynyt viiteen läiskään runsaan neliömetrin alueella. Tasossa 2 keskittymä oli supistunut kahteen pyöreähkään läiskään, jotka hävisivät kerrosta 3.5 kaivettaessa (Kartta 6). Keskittymän pohja ulottui noin 25 cm:n syvyyteen. Siitä saatiin yhteensä talteen 6035 kpl ja 462 g palanutta luuta. (Kartta 6). (Ks. 6. NÄYTTEET JA ANALYYSIT)

Löydöt:KM 26611:127, 129, 134, 136, 142-143, 145, 147, 149-150, 152, 153-154, 156, 158, 160-161, 236, 239, 241, 243, 248, 250, 254, 255-257, 260-263

Luukeskittymä 4 ruuduissa 322/396 bd

Palaneen luun keskittymä tuli esiin kerroksessa 1.5, luontaisen soran seasta, vajaan puolen neliömetrin kokoisena likamaaläikkänä (kartta 3). Keskittymä ulottui kerrokseen 3.5 asti ja oli syvimmillään noin 25 senttiä. Suurin osa luista oli keskittynyt ruutuun 322/396 b. Niitä saatiin talteen yhteensä 5529 kpl ja n. 462 g. (Ks. 6. NÄYTTEET JA ANALYYSIT)

Löydöt:KM 26611: 575, 577-578, 580, 585, 588, 591, 595, 597, 601, 605, 607-608, 610, 612, 614-615, 620-612

5.3 Löydöt

Löydöt on diarioitu numerolle KM 26611:1-670 (diar. 26.9.1991) ja ne on luetteloinut FK Leena Ruonavaara. Löydöt jakaantuvat pääasiassa esineisiin, ytimiin, iskoksiin ja luuaineistoon. Suurin esineryhmä on kaapimet 25 kpl, joista 20 on kvartsia. Suurin löytöryhmä on palanut luu, joka muodostaa 97 % kappalemäärästä ja 52 % kokonaispainosta. Luuaineistosta puolestaan 97 % on neljästä keskittymästä sekä kappalemäärän että painon perusteella.

Pronssiesineistö merkitsee kokonaan uutta aikatasoa Saamen museon

Tuluspii

- pii	2/ 5	-	-	-	-	-	-	2/ 5
- kvartsiitti	-	1/ 3	-	-	-	-	-	<u>1/ 3</u>
								3/ 8

Luu

- palamaton	4/ 12	8/ 6	-	-	-	-	-	12/ 18
- palanut	2969/270	9656/654	14847/1007	8373/566	4694/362	1984/138	505/ 41	<u>43028/3038</u>
								43040/3056
Resentit löydöt	12/	4/	1/	-	-	-	-	<u>17/</u>
							Yht.	44400/5900
								<i>kpl g</i>

6. NÄYTTEET JA ANALYYSIT

6.1 Kairaseulonta

Kairaseulontanäytteistä (234 kpl) vain 7 eli n. 3 % oli löydöllisiä. Niistäkään mikään ei ole ehdottoman luotettava, koska kaikki löydöt olivat pienikokoisia ja epävarmoja kvartseja. Positiiviset näytteet ovat kuitenkin kaikki tunnetulta muinaisjäännösalueelta. (Kartta 2)

6.2 Luuanalyysi

Luuaineiston analysoi fil. yo. Pirkko Ukkonen Helsingin yliopiston eläintieteen laitoksella. Materiaalista voitiin määritellä 1197 fragmenttia eli vain vajaa 3 % koko aineistosta. Keskittymien luut olivat hyvin pieniä ja huonosti säilyneitä. Niistä voitiinkin määrittää alle 1 %. Kiveyksissä aineisto oli paremmin säilynyttä ja siitä voitiin tunnistaa runsas 30 %. Valtaosa määritellyistä luista on kiveyksistä ja luukeskittymistä (ks. LIITE 2):

Kiveys 1

Luuaineistosta on määritelty 642 fragmenttia (n. 30 %), jotka jakautuvat seuraavasti: 4 % Mammalia sp., 4.5 % Rangifer tarandus, 88.5 % Teleostei sp., 2 % Esox lucius, 0.5 % Salmonidae sp., 0.5 % Perca fluviatilis. Lähes kaikki määritellyt fragmentit olivat kalanluita ja enimmäkseen nikamia. Lajilleen määriteltyjä olivat hauki, ahven ja yleensä huonosti säilyvä lohi. Nisäkkäiden luut ovat ilmeisesti peuraa.

Kiveys 2

Luuaineistosta on määriteltä 225 fragmenttia (n. 31 %), jotka jakutuvat seuraavasti: <2 % Mammalia sp., <1 % Rangifer tarandus, 73 % Teleostei sp. 23 % Esox lucius, <1 % Perca fluviatilis. Suurin osa määritellyistä fragmenteista oli kalojen nikamia tai pään luita. Lajilleen määritellyistä yleisin oli hauki, lisäksi joukossa oli muutamia ahvenen luita. Nisäkkäiksi määriteltä luita oli äärimmäisen vähän ja nekin ilmeisesti peuraa.

Luukeskittymä 1

Huonosti säilyneestä luuaineistosta on voitu määritellä vain 178 fragmenttia (< 1 %), jotka jakautuivat seuraavasti: 32 % Mammalia sp., <5 % Ruminantia sp., 63 % Rangifer tarandus ja <1 % Esox lucius. Lähes kaikki määritellyt fragmentit olivat nisäkkäiden luita, joista suurin osa oli lajiltaan peuraa. Luut olivat enimmäkseen raajojen kappaleita.

Luukeskittymä 2

Aineistosta on voitu määritellä 49 fragmenttia (n. 1 %), joiden jakauma on 47 % Mammalia sp., 4 % Ruminantia sp., 45 % Rangifer tarandus, 4 % Alces alces ?. Suurin osa määritellyistä fragmenteista oli nisäkkäiden luita, joista ainakin puolet oli peuran raajojen kappaleita. Joukossa oli myös kolme mahdollista hirven luuta.

Luukeskittymä 3

Huonosti säilyneestä luuaineistosta on voitu määritellä 35 fragmenttia (n. 0.5 %), joista 37 % oli Mammalia sp., 57 % Rangifer tarandus ja 6 % Teleostei sp. Lähes kaikki määritellyt fragmentit olivat nisäkkäistä, suurin osa lajilleen määriteltynä peuraa. Aineistosta voitiin määritellä myös pari kalan nikamaa.

Luukeskittymä 4

Luuaineistosta on voitu määritellä 55 fragmenttia (n. 1 %), joista 24 % oli Mammalia sp., <2 % Ruminantia, 73 % Rangifer tarandus, <2 % Esox lucius. Valtaosa luista oli nisäkkäistä ja lajilleen määriteltynä peuraa. Yksi määriteltä kalanluu oli haukea.

Rakenteiden ulkopuoliset, määritellyt luut

Aineistosta on voitu määritellä 13 fragmenttia (n. 1 %), joista 7.5 % oli luokkaa Mammalia sp., 85 % oli lajia Rangifer tarandus ja 7.5 % lajia Alces alces ?. Kaikki olivat siis nisäkästä, suurin osa peuraa ja yksi mahdollisesti hirveä.

6.3 Makrosubfossiilianalyysi

HuK Pirjo Jussila (Mikroliitti Oy) analysoi kasvijäänteet luukeskittymistä 1 ja 3 sekä kiveyksestä 2 otetuista näytteistä. Kolmesta näytteestä vain luukeskittymästä 3 löytyi hiiltyneitä jäänteitä, kaksi variksenmarjan (Empetrum) siementä. Tulos ei ole yllättävä, variksenmarja on ollut tavallinen myös muissa Lapin makrosubfossiilitutkimuksissa. (Ks. LIITE 3)

6.4 Puulajianalyysi

HuK Pirjo Jussila (Mikroliitti Oy) teki puulajimäärityksen neljästä näytteestä kiveyksestä 1 ja 2 sekä luukeskittymistä 1 ja 3. Samoista kohdista on myös radiohiilinäytteet. Näytteiden 10 hiilen otoksen perusteella valtaosa aineksesta on peräisin havupuusta. Ainoa poikkeus on luukeskittymä 3, jossa mukana on myös lehtipuuhiiliä (ks. LIITE 3)

6.5 Radiohiilianalyysi

Radiohiiliajoitusta varten talteen otettiin yhdeksän näytettä (KM 26611:657-663). Kaikki näytteet ovat rakenteista tavatuista hiilikeskittymistä. Neljä näytettä on toimitettu 11.11.91 analyysiin Helsingin yliopiston ajoituslaboratorioon (ks. LIITE 4).

*Yksi näyteistä löydettyä pienin (näyte 2/leveys 2).
Sen hiilikäyttöä tutkittu näyte 5/leveys 1 9.6.92.
Storkela-luon Seppälä 9.6.92*

7. TULKINTA JA YHTEENVETO

INARI 13 Saamen museon kenttätutkimukset liittyivät Saamen museon ja Ylä-Lapin opastuskeskuksen suunnitteluun. Esisuunnitelmassa rakennukset on sijoitettu pääasiassa ulkomuseon eteläpuolella olevaan sorakuoppaan. Suunnitelma koskee kuitenkin myös sorakuopan itä- ja pohjoispuolisia reunamia, jotka on aiemmissa tutkimuksissa määriteltä muinaisjäännösalueeksi. Vuoden 1991 kenttätöiden tavoitteena oli selvittää tarkemmin muinaisjäännösalueen laajuus ja aloittaa pelastuskaivaus suunnitelma-alueella.

Kaivauksissa todettiin kuusi kiinteätä jäännöstä; kaksi ilmeistä tulisijakiveystä ja neljä luukeskittymää. Kiveykset edustavat uutta aikatasoa Saamen museon esihistoriassa. Ainakin toinen kiveyksistä ajoittune rakenteen ja pronssiesineistön perusteella rautakauden lopulle tai varhaiskeskiajalle. Toisen kiveyksen rakenne viittaa historiallisen ajan piisiröykkiöihin, mutta senkin lähitöllä oli pronssiesineiden katkelmia. Molemmissa kiveyksissä oli myös palanutta luuta, josta lähes kaikki määritellyt olivat kalan nikamia ja leukaluita. Todennäköisesti varhaiskivikautiset luukeskittymät sisälsivät palaneen luun lisäksi vähäisen määrän iskoksia. Suurimmasta keskittymästä otettiin talteen noin puolitoista kiloa ja yli 40 000 kappaletta palanutta luuta. Valtaosa määritellyistä luista on peuran raajojen kappaleita. Kaivauksen suurin löytöryhmä oli palanut luu, muu aineisto koostui metalliesineiden katkelmista ja kvartsi- ja kivilajiesineistä, -ytimistä ja iskoksista. Yhtään keramiikkaa ei saatu talteen.

INARI 13 Saamen museon muinaisjäännösalueen laajuudeksi voidaan Tirron talon ja sorakuopan kohdalla arvioida noin 4 000 m², josta on tähän mennessä tutkittu yhteensä 400 m². Alueella on ilmeisesti hyvin eri-ikäisiä muinaisjäännöksiä, jotka esiintyvät yleensä pesäkkeisesti. Mikäli Saamen museo ja Ylä-Lapin opastuskeskus rakennetaan esisuunnitelman mukaisesti, alueella olisi kaivettava vielä noin 900 m².

Helsingissä 30. 4. 1992

HuK Sirkka-Liisa Seppälä

KARTTALUETTELO

Yleiskarttoja	1 kpl	1:1000	A2
	1 kpl	1:500	A2
Tasokarttoja	6 kpl	1:50	A3
Poikkileikkauskarttoja	1 kpl	1:10	A3
Yksityiskohtakarttoja	3 kpl	1:25	A3
	2 kpl	1:25	A4
Yksityiskohta- ja poikkileikkauskarttoja	1 kpl	1.25	A2
Pinta- ja pohjavaaituskarttoja	3 kpl	1:50	A3
Pinta- ja pohjavaaitus- ja tasokarttoja	1 kpl	1:50	A2
Rakennekarttoja	1 kpl	1:100	A3

1. Yleiskartta, 1:2 000, A2
2. Yleiskartta, 1:500, A2
3. Pinta- ja pohjavaaituskartta ja tasokartta, ruudut 318-324/394-398, tasot 1-3, 1:50, A2
4. Tasokartta, ruudut 326-336/364-380, taso 1, 1:50, A3
5. Pinta- ja pohjavaaituskartta, ruudut 326-336/364-380, 1:50, A3
6. Yksityiskohtakartta, kiveys 1 ja luukeskittymä 3, tasot 1-2.5, poikkil., 1:25, A2
7. Tasokartta, ruudut 326-332/388-400, 1:50, A3
8. Tasokartta, ruudut 326-332/388-400, 1:50, A3
9. Pinta- ja pohjavaaituskartta, ruudut 326-332/384-400, 1:50, A3
10. Tasokartta, ruudut 332-336/380-398, taso 1, 1:50, A3
11. Tasokartta, ruudut 332-336/380-398, taso 1.5, 1:50, A3
12. Tasokartta, ruudut 332-336/380-388, taso 2, 1:50, A4
13. Pinta- ja pohjavaaituskartta, ruudut 332-336/380-398, 1:50, A3
14. Yksityiskohtakartta, luukeskittymä 1, taso 1.5, 1:25 A4
15. Yksityiskohtakartta, luukeskittymä 1, taso 3, 1:25 A4
16. Yksityiskohtakartta, kiveys 2, taso 1, 1:25, A3
17. Yksityiskohtakartta, kiveys 2, taso 1.5, 1:25, A3
18. Yksityiskohtakartta, kiveys 2, taso 2, 1:25, A3
19. Poikkileikkauskartta, kiveys 2, 1:10, A3
20. Rakennekartta, 1:100, A3

NEGATIIVILUETTELO

Kuvaaja 87427-87435, 87468 P. Rautiainen
87436-87467, 87469-87541 S.-L. Seppälä

6 x 6

- 87427 Maisemakuva. Parkkipaikalta sorakuoppaan päin. Panoraama 87427-87430. Lännestä.
- 87428 Maisemakuva. Parkkipaikalta sorakuoppaan päin. Panoraama 87427-87430. Lännestä.
- 87429 Maisemakuva. Parkkipaikalta sorakuoppaan päin. Panoraama 87427-87430. Lännestä.
- 87430 Maisemakuva. Parkkipaikalta sorakuoppaan päin. Panoraama 87427-87430. Lännestä.
- 87431 Maisemakuva. Parkkipaikalta sorakuoppaan päin. Panoraama 87431-87434. Lännestä.
- 87432 Maisemakuva. Parkkipaikalta sorakuoppaan päin. Panoraama 87431-87434. Lännestä.
- 87433 Maisemakuva. Parkkipaikalta sorakuoppaan päin. Panoraama 87431-87434. Lännestä.
- 87434 Maisemakuva. Parkkipaikalta sorakuoppaan päin. Panoraama 87431-87434. Lännestä.
- 87435 Työkuva. Hamari tekee kairaseulontaa Saamen museon länsipäässä.
- 87436 Yleiskuva. Alue 328-336 / 380-398. Panoraama 87436-87439. Koillisesta.
- 87437 Yleiskuva. Alue 328-336 / 380-398. Panoraama 87436-87439. Koillisesta.
- 87438 Yleiskuva. Alue 328-336 / 380-398. Panoraama 87436-87439. Koillisesta.
- 87439 Yleiskuva. Alue 328-336 / 380-398. Panoraama 87436-87439. Koillisesta.
- 87440 Yleiskuva.
- 87441 Yleiskuva.
- 87442 Yleiskuva. Alue 332-334 / 380-398. Panoraama 87442-87444. Koillisesta
- 87443 Yleiskuva. Alue 332-334 / 380-398. Panoraama 87442-87444. Koillisesta
- 87444 Yleiskuva. Alue 332-334 / 380-398. Panoraama 87442-87444. Koillisesta
- 87445 Yleiskuva. Alue 332-334 / 380-398. Panoraama 87445-87449. Koillisesta.
- 87446 Yleiskuva. Alue 332-334 / 380-398. Panoraama 87445-87449. Koillisesta.
- 87447 Yleiskuva. Alue 332-334 / 380-398. Panoraama 87445-87449. Koillisesta.
- 87448 Yleiskuva. Alue 332-334 / 380-398. Panoraama 87445-87449. Koillisesta.
- 87449 Yleiskuva. Alue 332-334 / 380-398. Panoraama 87445-87449. Koillisesta.
- 87450 Työkuva. Aikio, Prokkola, Kämäräinen ja Länsman.
- 87451 Maisemakuva. Kaivausalue sorakuopan itäreunalta kuvattuna. Seulomassa Mika Ainasoja. Panoraama 87451-87456.
- 87452 Maisemakuva. Kaivausalue sorakuopan itäreunalta kuvattuna. Seulomassa Mika Ainasoja. Panoraama 87451-87456.
- 87453 Maisemakuva. Kaivausalue sorakuopan itäreunalta kuvattuna. Seulomassa Mika Ainasoja. Panoraama 87451-87456.
- 87454 Maisemakuva. Kaivausalue sorakuopan itäreunalta kuvattuna. Seulomassa Mika Ainasoja. Panoraama 87451-87456.

- 87455 Maisemakuva. Kaivausalue sorakuopan itäreunalta kuvattuna. Seulomassa Mika Ainasoja. Panoraama 87451-87456.
- 87456 Maisemakuva. Kaivausalue sorakuopan itäreunalta kuvattuna. Seulomassa Mika Ainasoja. Panoraama 87451-87456.
- 87457 Maisemakuva. Kaivausalue sorakuopan itäreunalta kuvattuna. Panoraama 87457-87465.
- 87458 Maisemakuva. Kaivausalue sorakuopan itäreunalta kuvattuna. Panoraama 87457-87465.
- 87459 Maisemakuva. Kaivausalue sorakuopan itäreunalta kuvattuna. Panoraama 87457-87465.
- 87460 Maisemakuva. Kaivausalue sorakuopan itäreunalta kuvattuna. Panoraama 87457-87465.
- 87461 Maisemakuva. Kaivausalue sorakuopan itäreunalta kuvattuna. Panoraama 87457-87465.
- 87462 Maisemakuva. Kaivausalue sorakuopan itäreunalta kuvattuna. Panoraama 87457-87465.
- 87463 Maisemakuva. Kaivausalue sorakuopan itäreunalta kuvattuna. Panoraama 87457-87465.
- 87464 Maisemakuva. Kaivausalue sorakuopan itäreunalta kuvattuna. Panoraama 87457-87465.
- 87465 Maisemakuva. Kaivausalue sorakuopan itäreunalta kuvattuna. Panoraama 87457-87465.
- 87466 Maisemakuva. Kaivausalue sorakuopan eteläreunalta kuvattuna. Panoraama 87466-87467.
- 87467 Maisemakuva. Kaivausalue sorakuopan eteläreunalta kuvattuna. Panoraama 87466-87467.
- 87468 Ryhmäkuva. Länsman, Pyykkö, Aikio, Kolehmainen, Mazzullo, Hamari, Ainasoja, Seppälä, Kempainen, Prokkola.
- 87469 Yleiskuva. Alue 332-334 / 380-396 peitettynä. Panoraama 87469-87474. Koillisesta.
- 87470 Yleiskuva. Alue 332-334 / 380-396 peitettynä. Panoraama 87469-87474. Koillisesta.
- 87471 Yleiskuva. Alue 332-334 / 380-396 peitettynä. Panoraama 87469-87474. Koillisesta.
- 87472 Yleiskuva. Alue 332-334 / 380-396 peitettynä. Panoraama 87469-87474. Koillisesta.
- 87473 Yleiskuva. Alue 332-334 / 380-396 peitettynä. Panoraama 87469-87474. Koillisesta.
- 87474 Yleiskuva. Alue 332-334 / 380-396 peitettynä. Panoraama 87469-87474. Koillisesta.
- 87475 Yleiskuva. Alue 332-334 / 380-396 peitettynä. Panoraama 87475-87479. Koillisesta.
- 87476 Yleiskuva. Alue 332-334 / 380-396 peitettynä. Panoraama 87475-87479. Koillisesta.
- 87477 Yleiskuva. Alue 332-334 / 380-396 peitettynä. Panoraama 87475-87479. Koillisesta.
- 87478 Yleiskuva. Alue 332-334 / 380-396 peitettynä. Panoraama 87475-87479. Koillisesta.
- 87479 Yleiskuva. Alue 332-334 / 380-396 peitettynä. Panoraama 87475-87479. Koillisesta.
- 87480 Tasokuva. Taso 1.5, edessä oikealla taso 2. Alue 326-330 / 385-398. Idästä.
- 87481 Tasokuva. Taso 1.5, edessä oikealla taso 2. Alue 326-330 / 385-398. Idästä.
- 87482 Tasokuva. Taso 1.5, edessä oikealla taso 2. Alue 326-330 / 385-398. Idästä.
- 87483 Tyokuva. Turvetta poistamassa Länsman, Ainasoja, Forsberg, Aikio ja Prokkola.
- 87484 Yksityiskohtakuva. Kiveys 1 tasossa 1. Idästä
- 87485 Tasokuva. Taso 1.5, takana vasemmalla taso 2. Alue 326-330 / 390-398. Lännestä.

- 87486 Yksityiskohtakuva. Kiveys 1 tasossa 1. Lännestä.
 87487 Yksityiskohtakuva. Kiveys 1 tasossa 1. Lännestä.
 87488 Yksityiskohtakuva. Kiveys 1 tasossa 1. Idästä.
 87489 Työkuva. Pilvi Aikio pystyttää seulaa.
 87490 Yksityiskohtakuva. Kiveys 1 tasossa 1. Lännestä.
 87491 Yksityiskohtakuva. Kiveys 1 tasossa 1. Pohjoisesta.
 87492 Tasokuva. Taso 1. Alue 332-334 / 380-398. Idästä.
 87493 Yksityiskohtakuva. Kiveys 2 turpeenpoiston jälkeen. Koillisesta.
 87494 Tasokuva. Taso 1. Alue 332-334 / 380-398. Idästä.
 87495 Yksityiskohtakuva. Kiveys 2 turpeenpoiston jälkeen, puu keskellä tuulenkaato. Etelästä.
 87496 Tasokuva. Taso 2. Alue 326-330 / 385-398. Idästä.
 87497 Tasokuva. Taso 2. Alue 326-330 / 385-398. Idästä.
 87498 Tasokuva. Taso 1.5, kiveys 2 tasossa 1. Alue 332-334 / 380-398. Idästä.
 87499 Tasokuva. Taso 1.5, kiveys 2 tasossa 1. Alue 332-334 / 380-398. Idästä.
 87500 Yksityiskohtakuva. Kiveys 2 tasossa 1. Idästä.
 87501 Yksityiskohtakuva. Kiveys 2 tasossa 1. Lännestä.
 87502 Tasokuva. Taso 1.5, kiveys 2 tasossa 1. Lännestä.
 87503 Yksityiskohtakuva. Luukeskittymä 1 kolmena läiskänä tasossa 1.5 ruudussa 322 / 384. Pohjoisesta.
 87504 Yksityiskohtakuva. Luukeskittymä 1 kolmena läiskänä tasossa 1.5 ruudussa 322 / 384. Pohjoisesta.
 87505 Työkuva. Länsman ja Kolehmainen kaivavat kiveystä 2 tasoon 1.5. Lännestä.
 87506 Työkuva. Forsberg, Länsman ja Kolehmainen kaivavat kiveystä 2 tasoon 1.5. Lännestä.
 87507 Yksityiskohtakuva. Kiveys 2 tasossa 1.5. Idästä.
 87508 Yksityiskohtakuva. Kiveys 2 tasossa 1.5. Lännestä.
 87509 Yksityiskohtakuva. Kiveys 2 tasossa 1.5. Lännestä.
 87510 Tasokuva. Taso 2. Alue 332-334 / 380-398. Lännestä.
 87511 Poikkileikkauskuva. Kiveys 2 tasossa 1.5. Kaakosta.
 87512 Tasokuva. Taso 1.5. Alue 332-334 / 380-398. Idästä.

24 x 36

- 87513 Työkuva. Prokkola, Ainasoja, Länsman ja Kempainen työskentelevät.
 87514 Työkuva. Rautiainen piirtää kiveystä 1. Etelästä.
 87515 Työkuva. Rautiainen piirtää. Idästä.
 87516 Henkilökuva. Kolehmainen ja Kempainen tanssivat.
 87517 Tasokuva. Taso 1. Alue 326-330 / 364-372. Idästä.
 87518 Työkuva. Prokkola ja Aikio kaivavat luukuoppia.
 87519 Tasokuva. Taso 2. Alue 332-334 / 380-398. Kaivamassa Kempainen, Kolehmainen, Forsberg ja Aikio. Idästä.
 87520 Tasokuva. Taso 2. Alue 332-334 / 380-398. Idästä.
 87521 Tasokuva. Taso 2. Alue 332-334 / 380-398. Idästä.
 87522 Työkuva. Pilvi Aikio poimii pinseteillä luita.
 87523 Työkuva. Pilvi Aikio poimii pinseteillä luita.
 87524 Ryhmäkuva. Prokkola, Hamari, Länsman, Aikio, Kolehmainen, Forsberg, Pyykkö, Kempainen, Rautiainen, Ainasoja.
 87525 Ryhmäkuva. Prokkola, Hamari, Länsman, Aikio, Kolehmainen, Forsberg, Pyykkö, Kempainen, Rautiainen, Ainasoja.
 87526 Ryhmäkuva. Prokkola, Hamari, Länsman, Aikio, Kolehmainen, Forsberg, Pyykkö, Kempainen, Ainasoja, Seppälä.
 87527 Ryhmäkuva. Prokkola, Hamari, Länsman, Aikio, Kolehmainen, Forsberg, Pyykkö, Kempainen, Ainasoja, Seppälä.
 87528 Yksityiskohtakuva. Luukeskittymä 1 ruudussa 332-334 / 384 tasossa 3. Idästä.

- 87529 Henkilökuva. Nuccio Mazzullo seulassa.
 87530 Henkilökuva. Antti Prokkola kaivaa.
 87531 Yksityiskohtakuva. Luukeskittymä 1 kolmena läiskänä ruuduissa 332-334 / 384 tasossa 3. Pohjoisesta.
 87532 Ryhmäkuva. Forsberg, Rautiainen, Pyykkö, Länsman, Aikio, Kolehmainen, Hamari, Ainasoja, Prokkola, Kemppainen.
 87533 Ryhmäkuva. Forsberg, Rautiainen, Pyykkö, Länsman, Aikio, Kolehmainen, Hamari, Ainasoja, Prokkola, Seppälä, Kemppainen.
 87534 Poikkileikkauskuva. Kiveys 1. Idästä.
 87535 Poikkileikkauskuva. Kiveys 1. Idästä.
 87536 Tasokuva. Taso 1. Alue 334 / 374-378. Idästä.
 87537 Tasokuva. Taso 1. Alue 334 / 374-378. Idästä.
 87538 Tasokuva. Taso 1. Alue 332-334 / 370. Pohjoisesta.
 87539 Työkuva. Länsman, Aikio, Rautiainen, Kolehmainen ja Prokkola täyttämässä kaivausaluetta.
 87540 Työkuva. Länsman, Aikio, Rautiainen, Kolehmainen ja Prokkola täyttämässä kaivausaluetta.
 87541 Työkuva. Virpi Forsberg seulomassa.

DIALUETTELO

Kuvaaja 24060-24085 P. Rautiainen
 24086-24089 R. Bäckman
 24090 N. Mazzullo

24 x 36

- 24060 Maisemakuva. Kaivausalue parkkipaikalta kuvattuna. Lounaasta.
 24061 Työkuva. Hamari tekee kairaseulontaa Saamen museon länsipäässä.
 24062 Tasokuva. Taso 2. Alue 326-330 / 385-398. Idästä.
 24063 Tasokuva. Taso 1.5, kiveys 2 tasossa 1. Alue 332-334 / 380-398. Idästä.
 24064 Tasokuva. Taso 1. Alue 326-330 / 364-372. Idästä.
 24065 Tasokuva. Taso 1. Alue 334 / 372-378. Idästä.
 24066 Tasokuva. Taso 2. Alue 332-334 / 380-398. Etualalla tod.näk. saksalaisten kaivanto. Lännestä.
 24067 Yksityiskohtakuva. Kiveys 1 tasossa 1. Lännestä.
 24068 Yleiskuva. Alue 332-334 / 380-396. Koillisesta.
 24069 Yksityiskohtakuva. Kiveys 1 tasossa 1. Vas. reunassa Suomisen kaivausalue 1984. Idästä.
 24070 Yksityiskohtakuva. Kiveys 1 tasossa 1. Takana oik. vaaleana Suomisen kaivausalue 1984. Lännestä.
 24071 Poikkileikkauskuva. Kiveys 1. Idästä.
 24072 Yksityiskohtakuva. Kiveys 1, poikkileikkaus. Etelästä
 24073 Yksityiskohtakuva. Kiveys 2 tasossa 1. Puu kiveyksen päällä tuulenkaato. Idästä.
 24074 Yksityiskohtakuva. Kiveys 2 tasossa 1.5. Nuolen kohdalla Suomisen koekuoppa 1984. Lännestä.
 24075 Yksityiskohtakuva. Kiveys 2 tasossa 1.5. Koillisreunan vierineet kivet poistettu. Idästä.
 24076 Poikkileikkauskuva. Kiveys 2. Taso 1.5. Kaakosta.
 24077 Yksityiskohtakuva. Kiveys 2 tasossa 1.5. Koillisesta.
 24078 Yksityiskohtakuva. Luukeskittymä 1 ruudussa 332/384 tasossa 1.5. Etelästä.
 24079 Yksityiskohtakuva. Luukeskittymä 1 kolmena läiskänä ruudussa 332/384 tasossa 3. Pohjoisesta.
 24080 Yksityiskohtakuva. Luukeskittymä 1 kolmena läiskänä

- ruudussa 332/384 tasossa 3. Idästä.
- 24081 Työkuva. Pilvi Aikio poimii pinseteillä luita luukeskittymästä 1.
- 24082 Työkuva. Jarmo Pyykkö kaivaa luita.
- 24083 Ryhmäkuva. Prokkola, Länsman, Aikio, Pyykkö, Ainasoja, Hamari, Kolehmainen, Kemppainen, Forsberg, Seppälä.
- 24084 Ryhmäkuva. Seppälä, Pyykkö, Forsberg, Prokkola, Länsman, Kolehmainen, Aikio, Ainasoja, Hamari, Kemppainen, Rautiainen, Mazzullo.
- 24085 Yksityiskohtakuva. Viestejä tuleville sukupolville pulloissa.
- 24086 Yksityiskohtakuva. PK 3841 01 INARI, 1:20 000. Oranssi ympyrä INARI 13 Saamen museo.
- 24087 Esinekuva. Pronssikattilan reunapala, KM 26611:267. Reunalista hammastettu.
- 24088 Esinekuva. Vas. pronssihelan katkelma KM 26611:80 ja pronssisen hevosenkenkäsoljen katkelma KM 26611:383
- 24089 Esinekuva. Pronssiesineiden katkelmia, vas. KM 26611:267,516,329,71, tuluspiin KM 26611:108
- 24090 Maisemakuva. Saamen museon kaivausalue sorakuopan reunassa joulukuussa 1991. Kuvattu parkkipaikalta lännestä.

NÄYTELUETTELO

Hiilinäytteet

Kaikki näytteet ovat puuhiilikeskittymistä ja hiilet on poimittu pinseteillä muovipussiin. Puulaji on kiveyksissä 1 ja 2 todennäköisesti havupuuta. Luukeskittymissä saattaa olla myös lehtipuuta. (ks. 6.4 Puulajianalyysi ja LIITE 3).

RUUTU	KRS	X	Y	Z	PAINO g	KOHTA	KM 26611:	ANALYYSI
Kiveys 1								
330/384	1.5	92-105	145-155	126.70	24	kivien alta	657	11.11.91 20 g Hel-3121
330/384	1	75	150-170	126.70	24	kivien alta	658	9.6.92 20g / SLS 9.6.92 Hel-3122
Kiveys 2								
332/390	2	155-160	140-150	126.50	15	kivien alta	-	11.11.91 15 g liian pieni ajosit. / SLS 9.6.92
Luukeskittymä 1								
332/384	2	40- 60	55- 70	126.55	15	luiden seasta	659	
332/384	3	80-120	135-170	126.45	64	luiden seasta	660	11.11.91 40 g Hel-3123
332/384	4	80-120	130-150	126.38	14	luiden seasta	661	
Luukeskittymä 3								
330/386	2	120	45- 55	126.58	16	luiden seasta	-	11.11.91 16 g Hel-3124
330/386	3	120-140	55- 70	126.50	6	luiden seasta	662	
Luukeskittymä 4								
322/396	2	140-150	195	125.90	62	luiden seasta	663	

Kairaseulontanäytteet

Kokelmiin on tallennettu löydöt seuraavista näytteistä:

NRO	X	Y	LÖYTÖ	MÄÄRÄ	PAINO g	KM 26611:
84.	330	360	kvartssia	2	<1	664
101.	340	365	kvartssia	1	<1	665
120.	340	375	kvartssia	1	<1	666
131.	360	385	kvartssia	1	<1	667
140.	350	390	kvartssia	1	<1	668
155.	320	400	kvartssia	1	<1	669
177.	285	390	kvartssia	1	<1	670

INARI 13 SAAMEN MUSEO
S.-L. Seppälä 1991

87431

87432

87433

87434

Parkkipaikalta sorakuoppaan päin. Kaivausalue sorakuopan reunalla.

INARI 13 SAAMEN MUSEO
S.-L. Seppälä 1991

Alue 332-334/380-398, Koiillisesta

INARI 13 SAAMEN MUSEO
S.-L. Seppälä 1991

Kaivausalue sorakuopan itäreunalta kuvattuna.

INARI 13 SAAMEN MUSEO
S.-L. Seppälä 1991

Alue 332-334/380-398 peitettyä. Koillisesta.

INARI 13 SAAMEN MUSEO
S.-L. Seppälä 1991

87481

Taso 1.5, edessä oikealla taso 2. Alue 326-330/385-398. Idästä.

87496

Taso 2. Alue 326-330/380-398. Idästä.

INARI 13 SAAMEN MUSEO
S.-L. Seppälä 1991

87499

Taso 1.5, kiveys 2 tasossa 1. Alue 332-334/380-398. Idästä.

87502

Taso 1.5, kiveys 2 tasossa 1. Lännestä.

INARI 13 SAAMEN MUSEO
S.-L. Seppälä 1991

87517

Alue 326-330/364-372 taso 1. Idästä.

87536

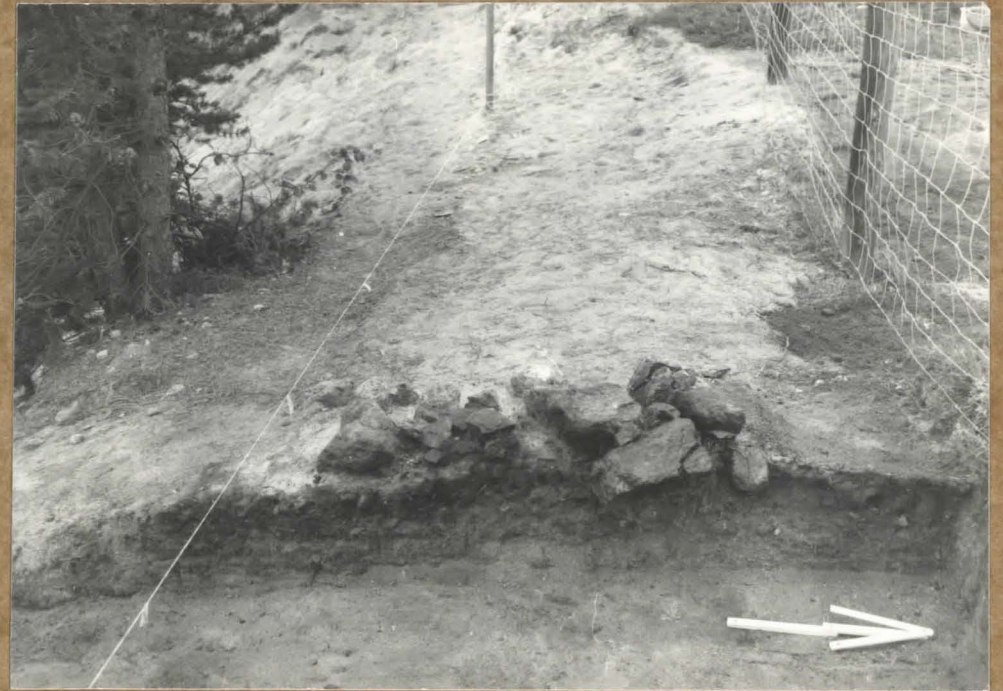
Alue 334/374-378 taso 1. Idästä.

INARI 13 SAAMEN MUSEO
S.-L. Seppälä 1991

87488

Kiveys 1 tasossa 1. Idästä.

87535

Kiveys 1. Idästä.

INARI 13 SAAMEN MUSEO
S.-L. Seppälä 1991

87500

Kiveys 2 tasossa 1. Idästä.

87507

Kiveys 2 tasossa 1.5. Idästä.

INARI 13 SAAMEN MUSEO
S.-L. Seppälä 1991

87512

Taso 1.5. Alue 332-334/380-398. Idästä.

87511

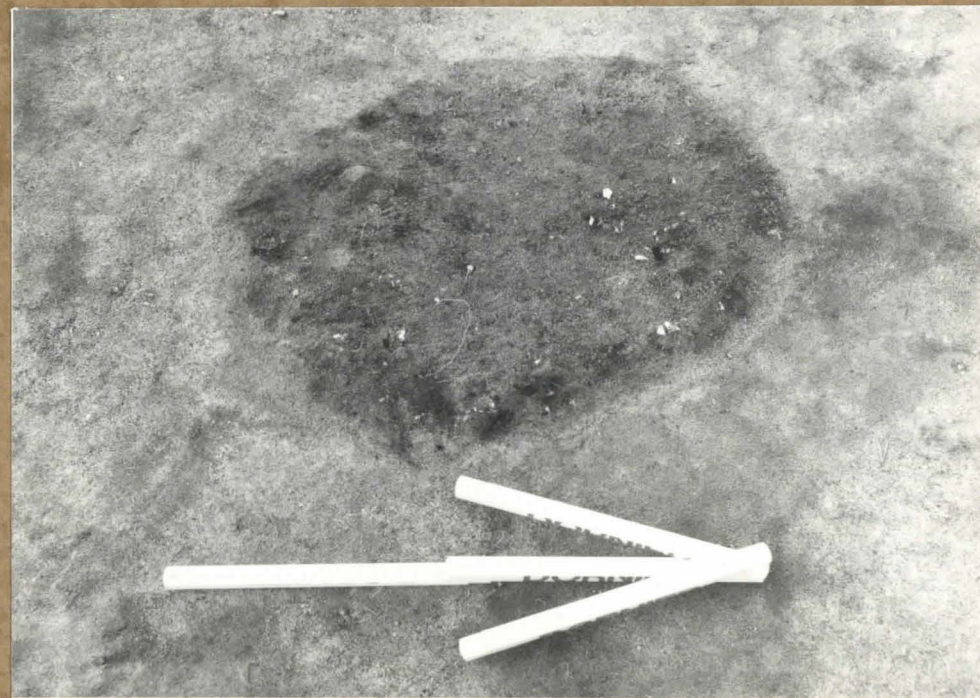
Kiveys 2 tasossa 1.5. Kaakosta.

INARI 13 SAAMEN MUSEO
S.-L. Seppälä 1991

87531

Luukeskittymä 1 kolmena läiskänä ruuduissa 332-334/384
tasossa 3. Pohjoisesta.

87528

Luukeskittymä 1 ruudussa 332-334/384 tasossa 3.
Idästä.

87518

A. Prokhola ja P. Aikio kaivavat luukuoppia.

87522

Pilvi Aikio poimii pinseteillä luita.

87525

*Prokkola, Hamari, Länsman, Aikio, Kolehmainen, Forsberg, Pyykkö,
Kempainen, Rautiainen ja Ainasoja*

87533

*Forsberg, Rautiainen, Pyykkö, Länsman, Aikio, Kolehmainen, Hamari,
Ainasoja, Prokkola, Seppälä ja Kempainen*

INARI 13 SAAMEN MUSEO

S.-L. SEPPÄLÄ 1991

Kaivausalue parkkipaikalta kuvattuna.

Lounaasta

24060

Kuva P. Rautiainen

INARI 13 SAAMEN MUSEO

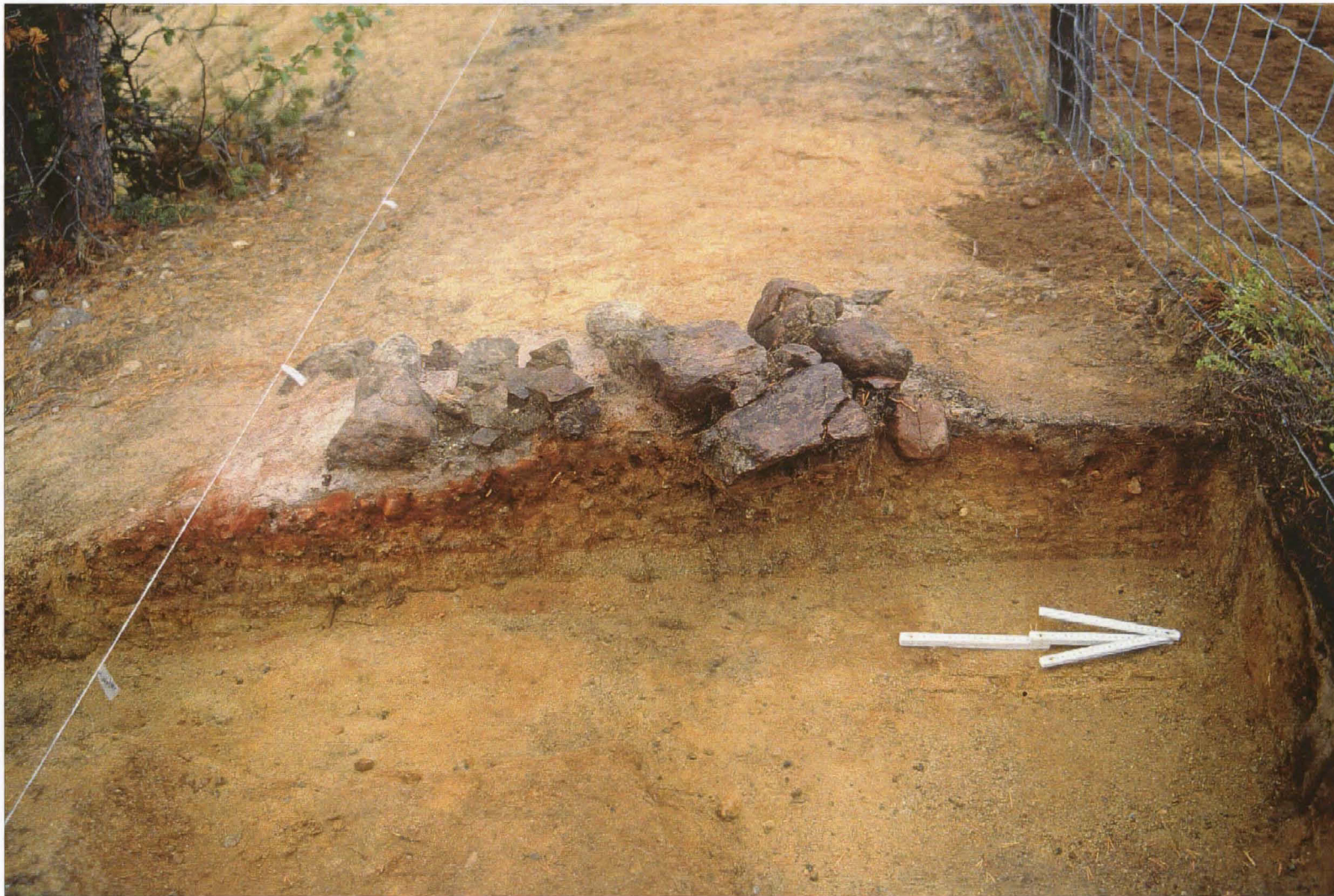
S.-L. SEPPÄLÄ 1991

Kiveys 1 tasossa 1. Takana oikealla
vaaleana Suomisen kaivausalue 1984.
Länneä.

24070

Kuva P. Rautiainen

24071

Kuva P. Rautiainen

INARI 13 SAAMEN MUSEO

S.-L. SEPPÄLÄ 1991

Kiveys 2 tasossa 1. Puu kiveyksen pääl-

lä on tuulenkaato. Idästä.

24073

Kuva P. Rautiainen

24076

Kuva P. Rautiainen

24077

Kuva P. RAUTIAINEN

INARI 13 SAAMEN MUSEO

S.-L. SEPPÄLÄ 1991

Luukeskittymä 1 ruudussa 332/384 tasossa

1.5. Etelästä.

24078

Kuva P. Rautiainen

INARI 13 SAAMEN MUSEO

S.-L. SEPPÄLÄ 1991

Luukeskittymä 1 kolmena läiskänä ruu-
dussa 332/384 tasossa 3. Pohjoisesta.

24079

Kuva P. Rautiainen

Pilvi Aikio poimii pinseteillä luita luukeskittymästä 1.

24081

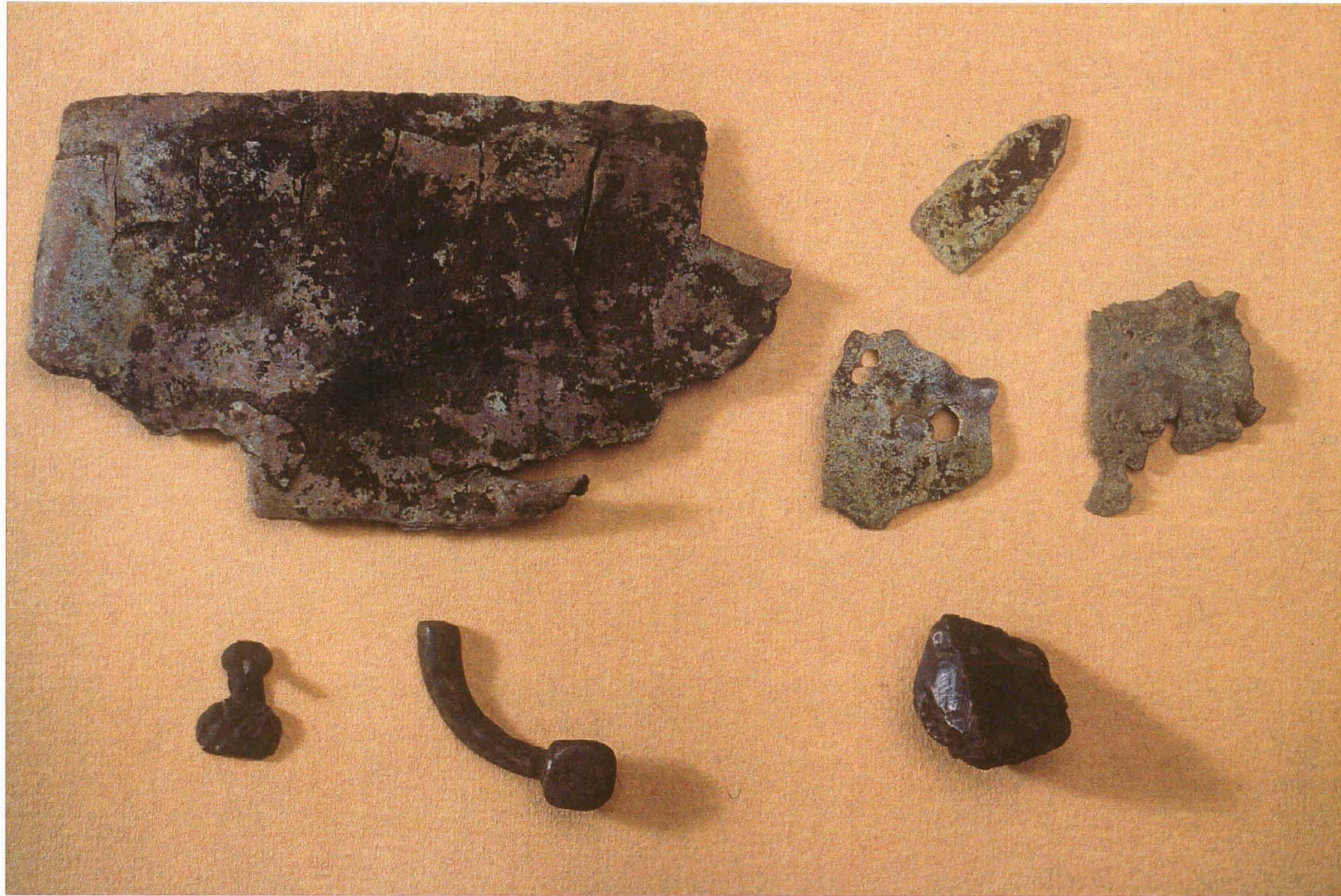
Kuva P. Rautiainen

INARI 13 SAAMEN MUSEO

S.-L. SEPPÄLÄ 1991

Pronssiesineiden katkelmia, vasemmalla

KM 26611:

24089

Kuva R. Bäckman 1991

INARI 13 SAAMEN MUSEO

S.-L. SEPPÄLÄ 1991

Seppälä, Pyykkö, Forsberg, Prokkola, Länsman,
Kolehmainen, Aikio, Ainasoja, Hamari, Kemppai-
nen, Rautiainen ja Mazzullo

24084

Kuva P. Rautiainen

INARI 13 SAAMEN MUSEO

S.-L. Seppälä 1991

Yleiskartta

0 20 200m

Karttapohjana

Inarin kunnan kaavoituksen pohjakartta 1:2000

Suominen 1984 yleiskartta 1:500

Arponen 1988 yleiskartta 1:2000

Arponen 1989 pinta- ja pintavaahtuskartta 1:100

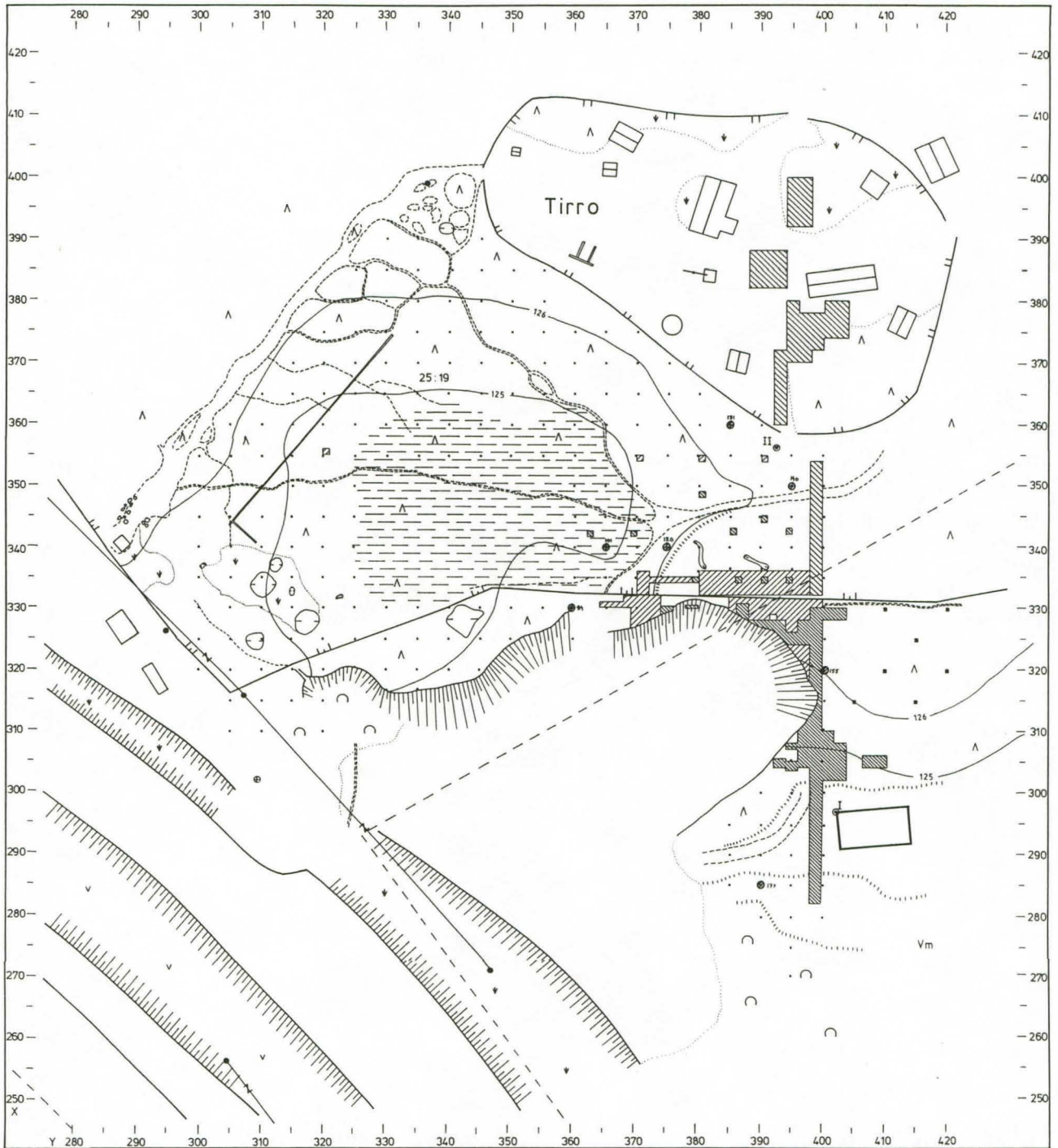
Piirt. P. Rautainen

■ kaivausalue

• tielaitoksen kiintopiste 178 = 126,83 m m.p.y.

KARTTA 2

INARI 13 SAAMEN MUSEO

S.-L. Seppälä 1991

Yleiskartta

0 50m

Piirt. P. Rautiainen

neulapohjoinen

- ▨ Suominen 1984
- Arponen 1987
- ▧ Arponen 1988
- ▩ Seppälä 1991
- kairaseulonta 1991, ● löydöllinen näyte
- ⊙ kunnallinen kiintopiste
- ⊙ kiintopisteet I = 123,68 m m.p.y.
II = 127,39 m m.p.y.
- ⊥ Saamen museon aita
- ⊥ Tirron talon aita
- ⋯ terassin reuna
- oja
- ⊥ rakennuksen perusta

INARI 13 SAAMEN MUSEO
S.-L. Seppälä 1991

PINTA- JA POHJAAVAAITUSKARTTA
JA TASOKARTAT

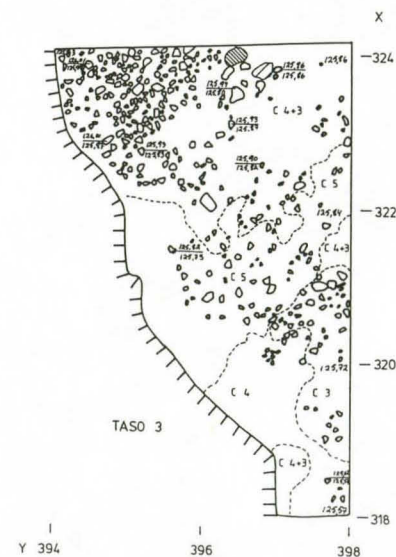
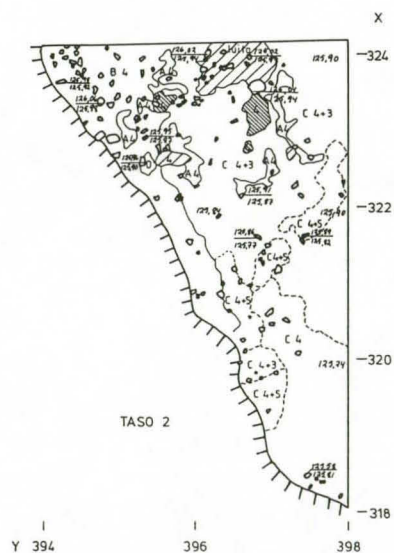
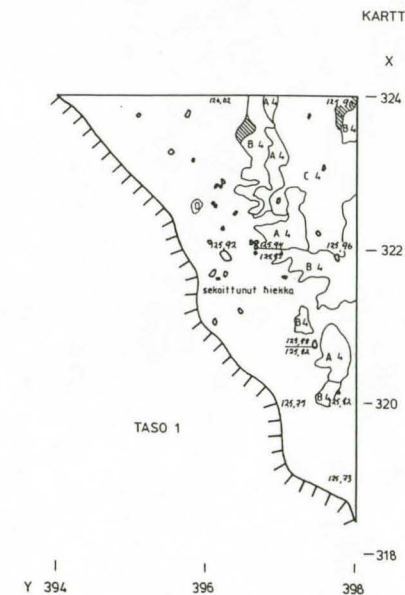
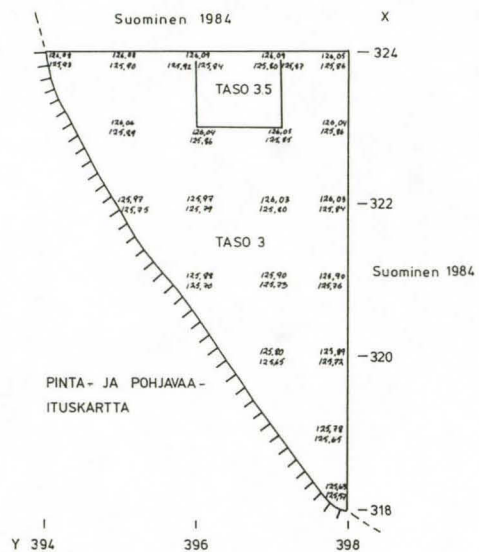
0 5m

KpI = 123,68 m m.p.y.
Piirt. P. Hamari

neulapohjainen

- o humus
- A huuhtoutunut
- B rikastunut
- C pohjamaa
- 3 sora
- 4 hiekka
- 5 hieta
- punaiseksi palanut
- likamaa, luukeskittymä 4
- - - maalajiraja

INARI 13 SAAMEN MUSEO

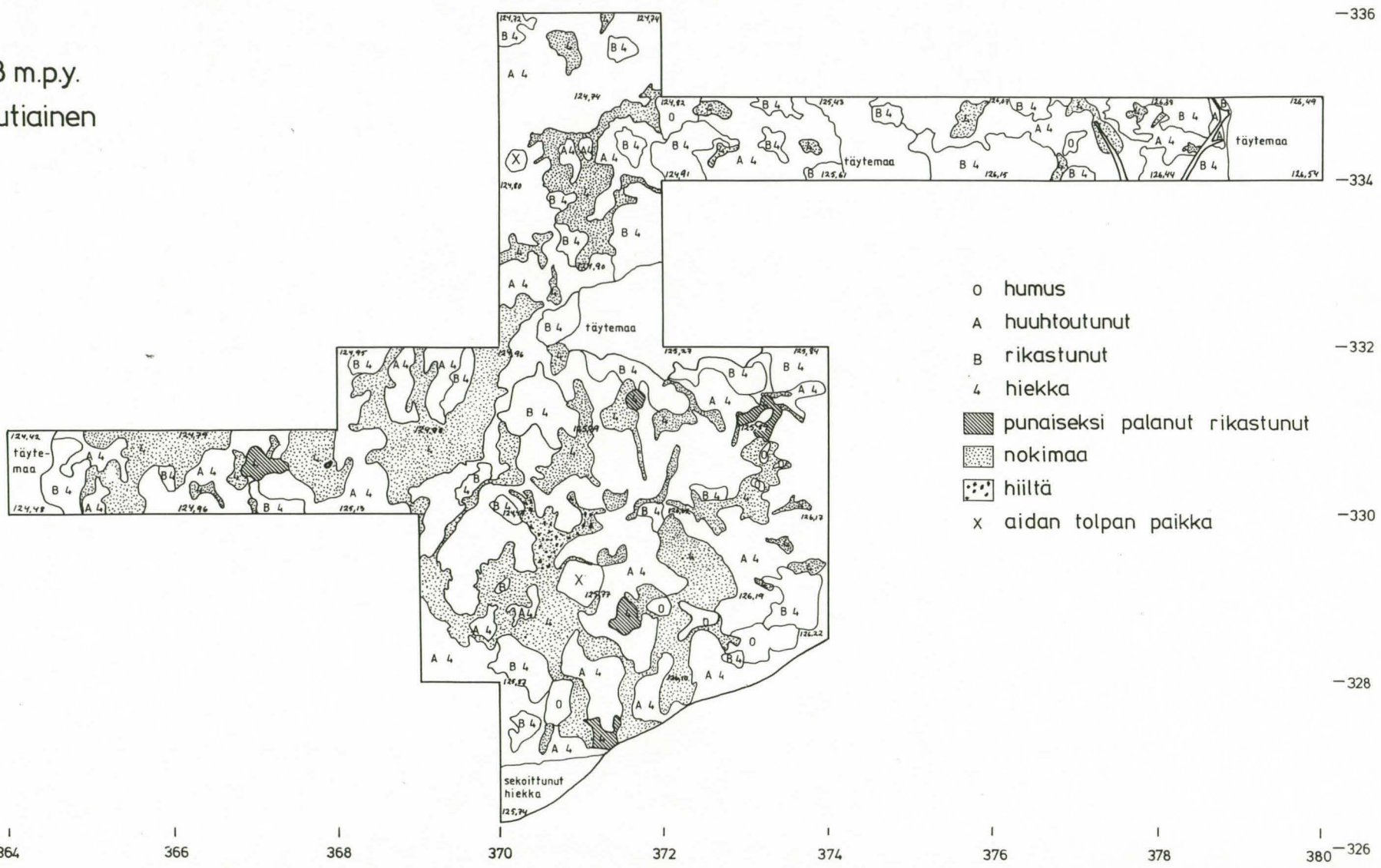
S.-L. Seppälä 1991

Tasokartta

Taso 1
Kp I = 123,68 m.p.y.
Piirt. P. Rautiainen

neulapohjoinen

- o humus
- A huuhtoutunut
- B rikastunut
- 4 hiekka
- ▨ punaiseksi palanut rikastunut
- ▩ nokimaa
- ▧ hiiltä
- x aidan tolpan paikka

X
-336
-334
-332
-330
-328
-326

INARI 13 SAAMEN MUSEO

S.-L. Seppälä 1991

Pinta- ja pohjavaaituskartta

KpI = 123,68 m m.p.y.

Piirt. P. Rautiainen

neulapohjoinen

X

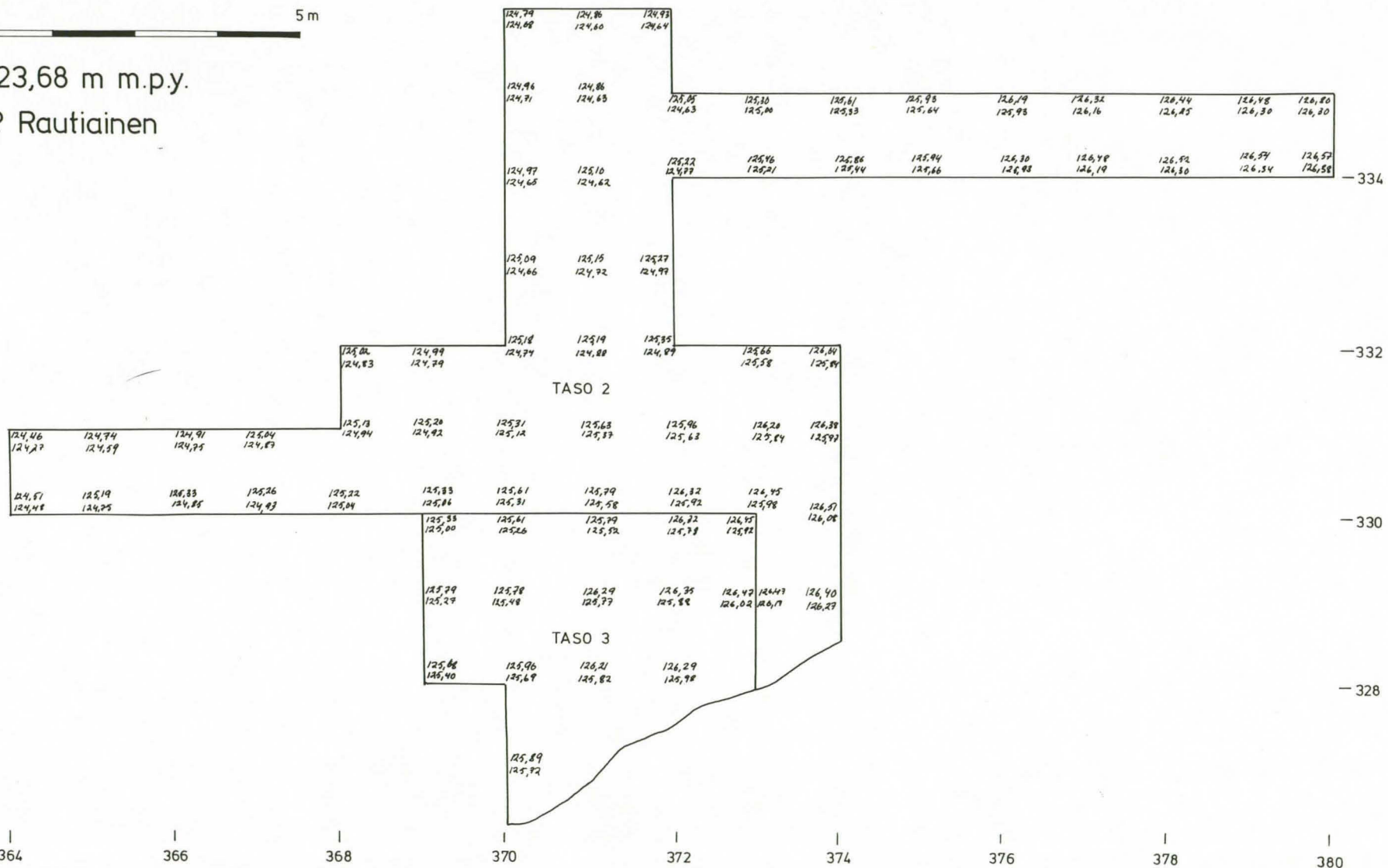
- 336

- 334

- 332

- 330

- 328

INARI 13 SAAMEN MUSEO
S.-L. Seppälä 1991

Yksityiskohtakartta
Kiveys 1, luukeskittymä 3

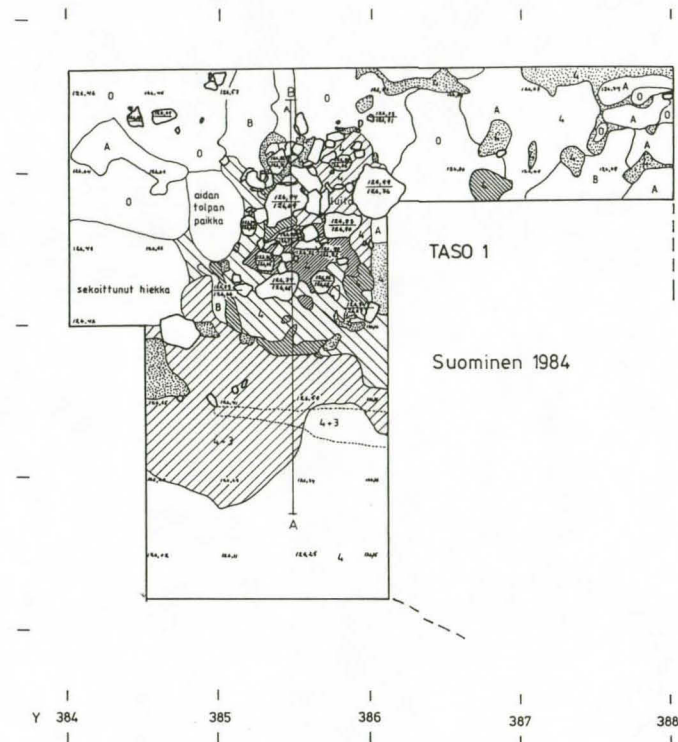
0 1 2 m

kp I = 123,68 m m.p.y.

Piirt. P. Rautiainen

- 0 humus
- A huuhtoutunut
- B rikastunut
- c pohjamaa
- 3 sora
- 4 hiekka
- tumma likamaa
- likamaa
- vaalea likamaa
- punaiseksi palanut rikastunut
- valkeaksi palanut huuhtoutunut
- nokimaa
- x palanut puu

neulapohjoinen

X
- 332 -

- 331 -

- 330 -

- 329 -

- 328 -

Y 384

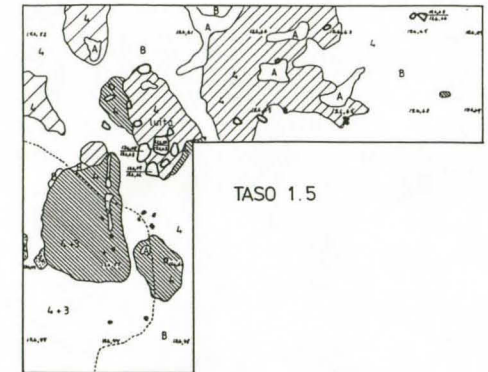
385

386

387

388

KARTTA 6

- 332 -

- 331 -

- 330 -

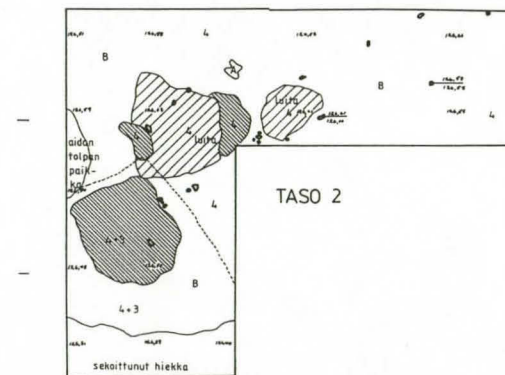
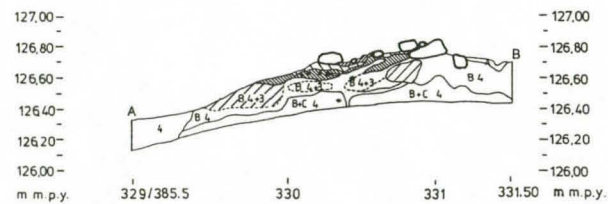
X

385

386

387 Y

Idästä

- 332 -

- 331 -

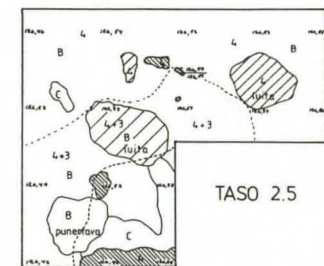
- 330 -

X

385

386

387 Y

INARI 13 SAAMEN MUSEO

S.-L. Seppälä 1991

Tasokartta

neulapohjoinen

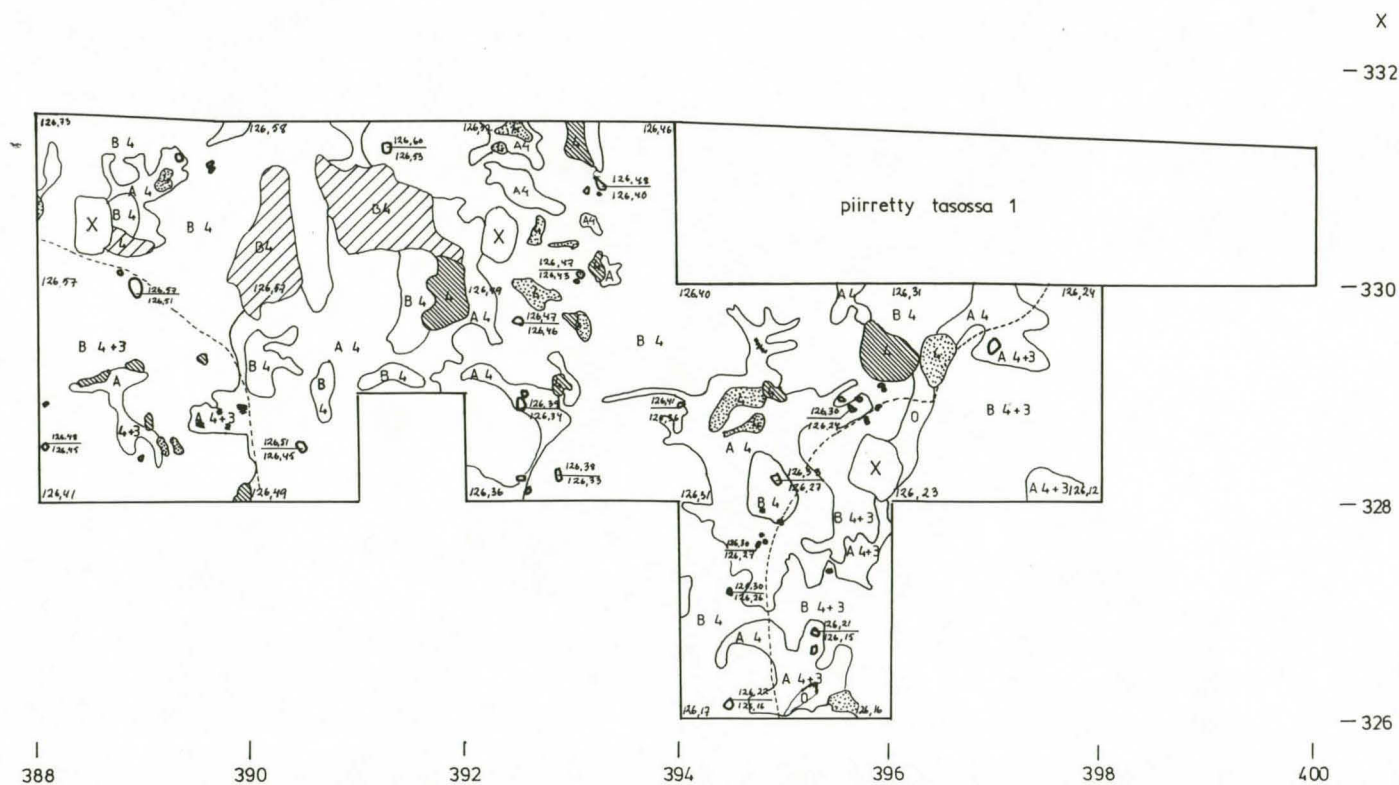

Taso 1.5

KpI = 123,68 m m.p.y.

Piirt. P. Rautiainen

- 0 humus
- A huuhtoutunut
- B rikastunut
- 3 sora
- 4 hiekka
- punaiseksi palanut rikastunut
- nokimaa
- likamaa
- hiiltä
- x aidan tolpan paikka

INARI 13 SAAMEN MUSEO
S.-L. Seppälä 1991

Tasokartta

neulapohjoinen

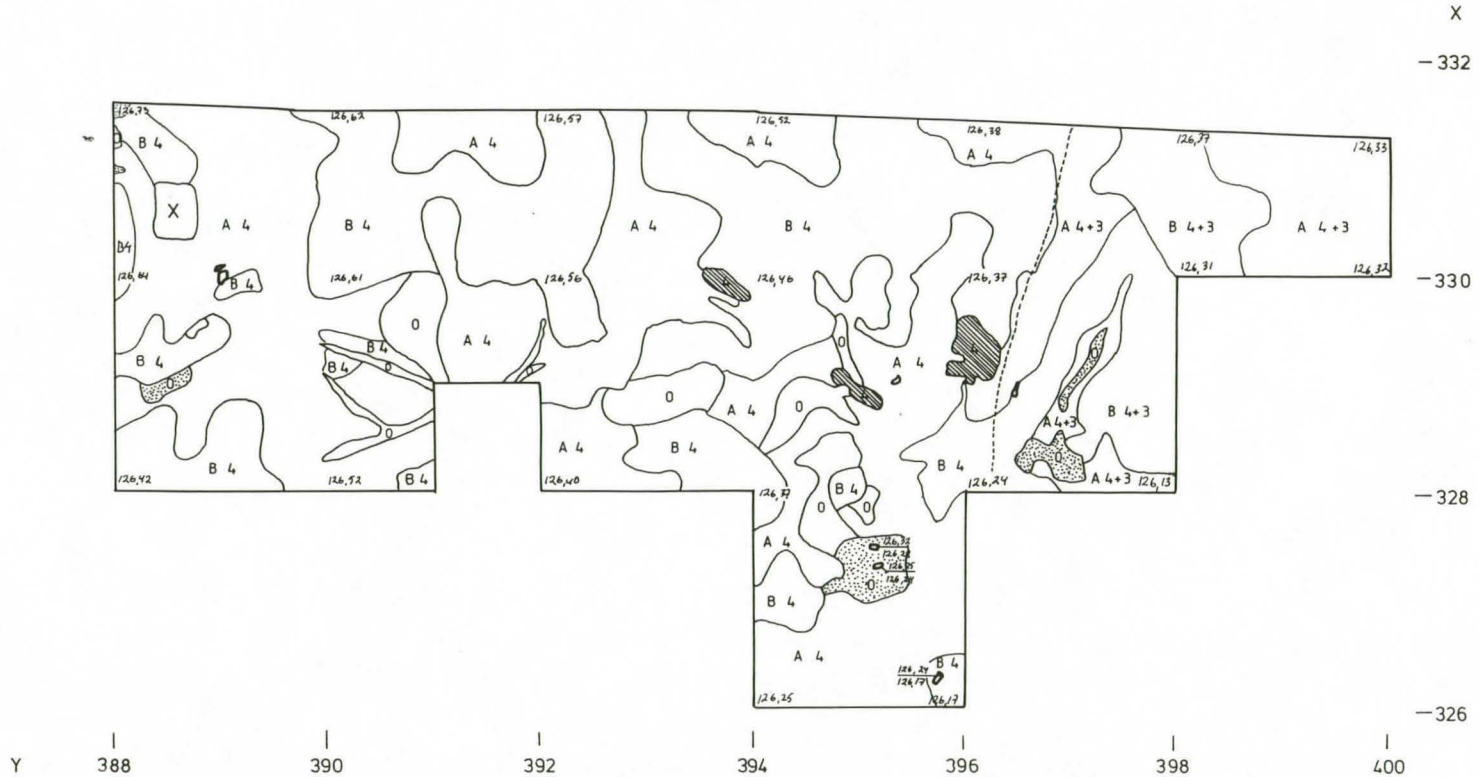

- 0 humus
- A huuhtoutunut
- B rikastunut
- 3 sora
- 4 hiekka
- punaiseksi palanut rikastunut
- nokimaa
- x aidan tolpan paikka

Taso 1

KpI = 123,68 m m.p.y.

Piirt. P. Rautiainen

INARI 13 SAAMEN MUSEO

S.-L. Seppälä 1991

Pinta- ja pohjavaaituskartta

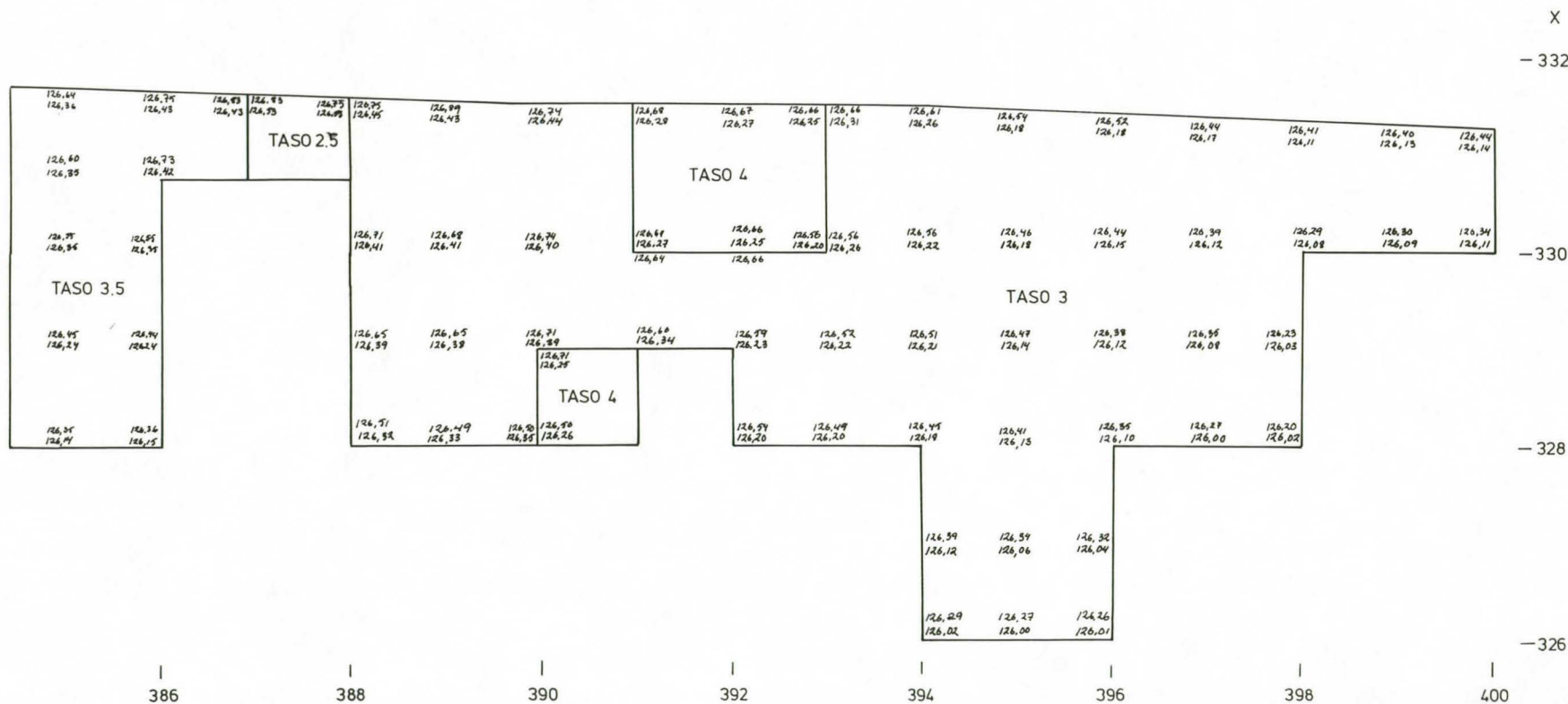

neulapohjoinen

Kp I = 123,68 m m.p.y.

Piirt. P. Rautiainen

INARI 13 SAAMEN MUSEO

S.-L. Seppälä 1991

Tasokartta

Taso 1

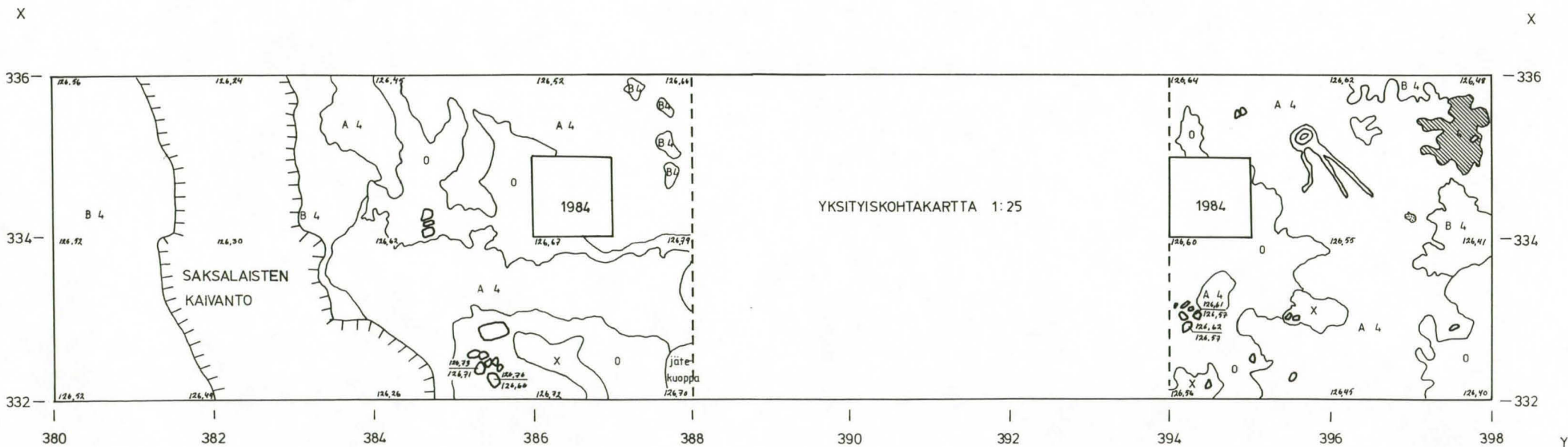
Kp II = 127,39 m m.p.y.

Piirt. S.-L. Seppälä

neulapohjoinen

- o humus
- A huuhtoutunut
- B rikastunut
- 4 hiekka
- punaiseksi palanut rikastunut
- nokimaa
- x maatunut puu

INARI 13 SAAMEN MUSEO

S.-L. Seppälä 1991

Tasokartta

0 5 m

Taso 1.5

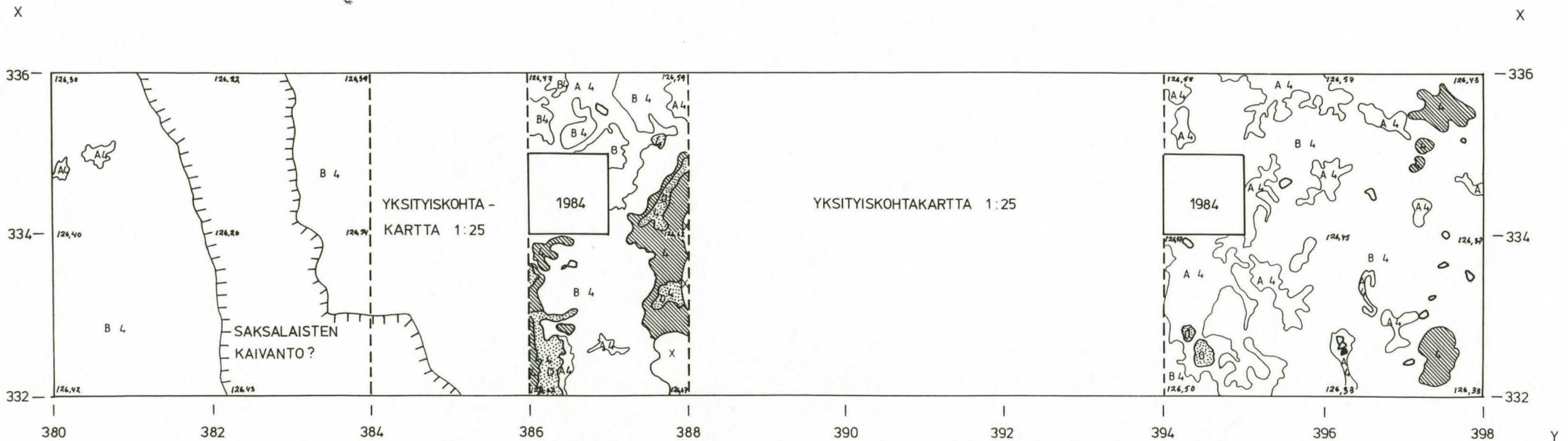
Kp II = 127,39 m m.p.y.

Piirt. S.-L. Seppälä

neulapohjoinen

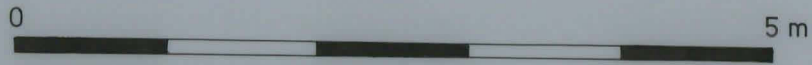
- o humus
- A huuhtoutunut
- B rikastunut
- 4 hiekka
- punaiseksi palanut rikastunut
- nokimaa
- hiiltä
- x jätekuoppa

INARI 13 SAAMEN MUSEO

S.-L. Seppälä 1991

Tasokartta 1:50

neulapohjoinen

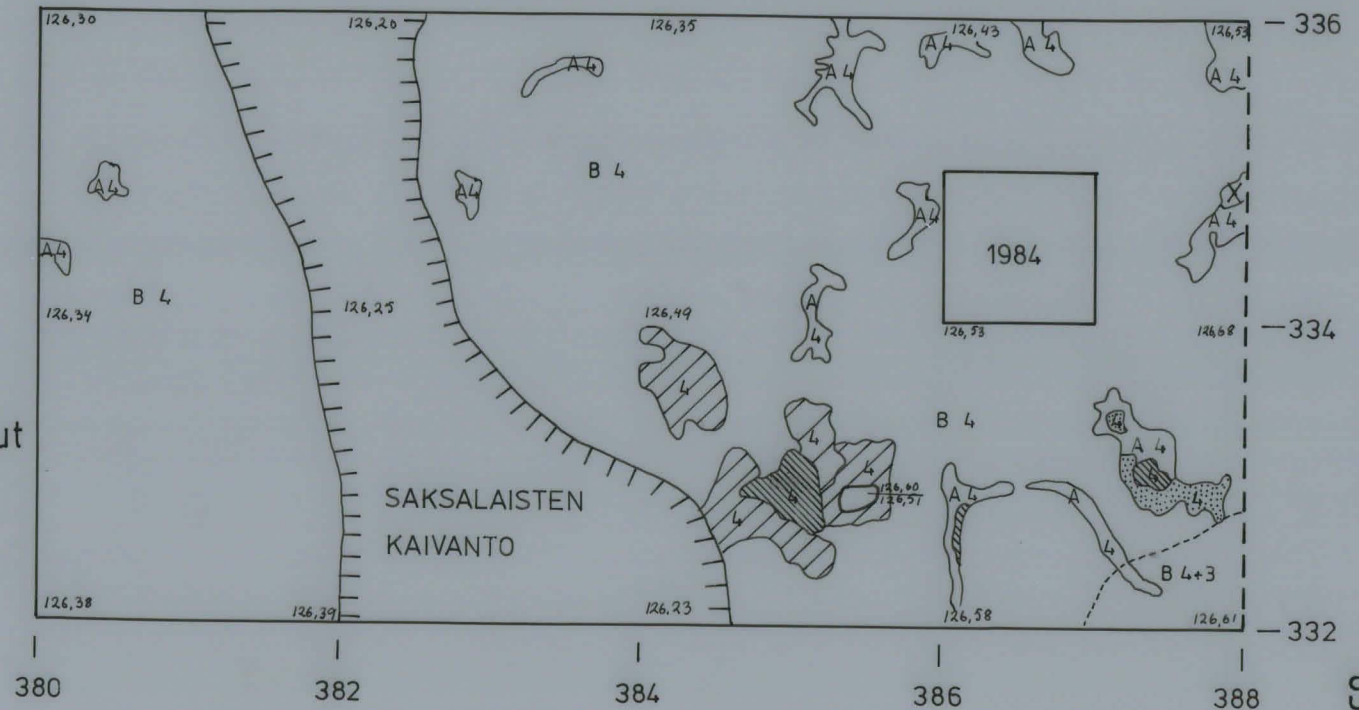

Taso 2

KpII = 127,39 m m.p.y.

Piirt. P. Rautiainen

- o humus
- A huuhtoutunut
- B rikastunut
- 3 sora
- 4 hiekka
- likamaa
- vaalea likamaa
- punaiseksi palanut rikastunut
- nokimaa
- x maatunut puu

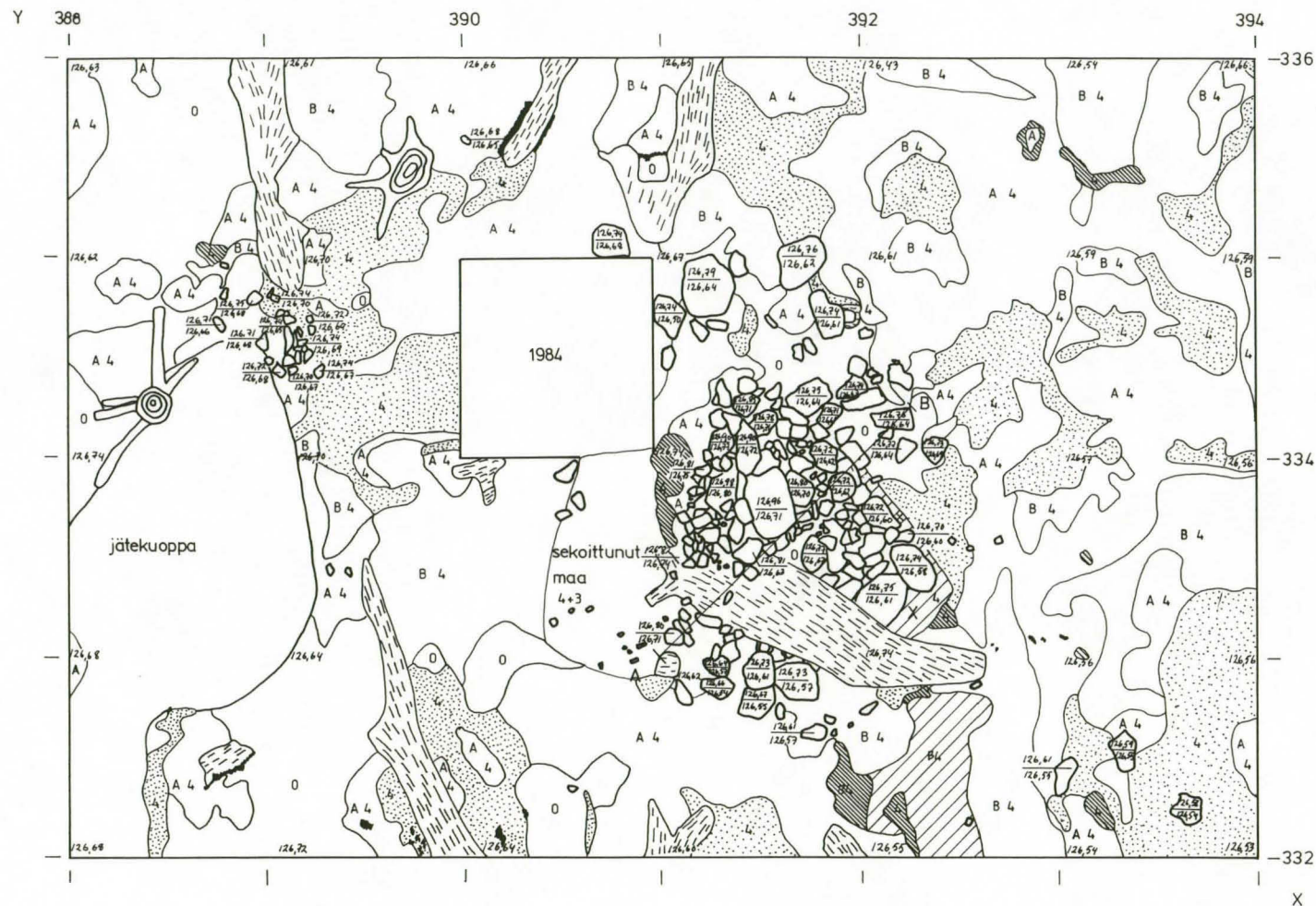

- 0 humus
- A huuhtoutunut
- B rikastunut
- 3 sora
- 4 hiekka
- ▨ likamaa
- ▩ punaiseksi palanut rikastunut
- nokimaa
- ⊙ hiiltä
- x hiekkapeti

neulapohjoinen

INARI 13 SAAMEN MUSEO

S. L. Seppälä 1991

Yksityiskohtakartta

Kiveys 2 taso 1

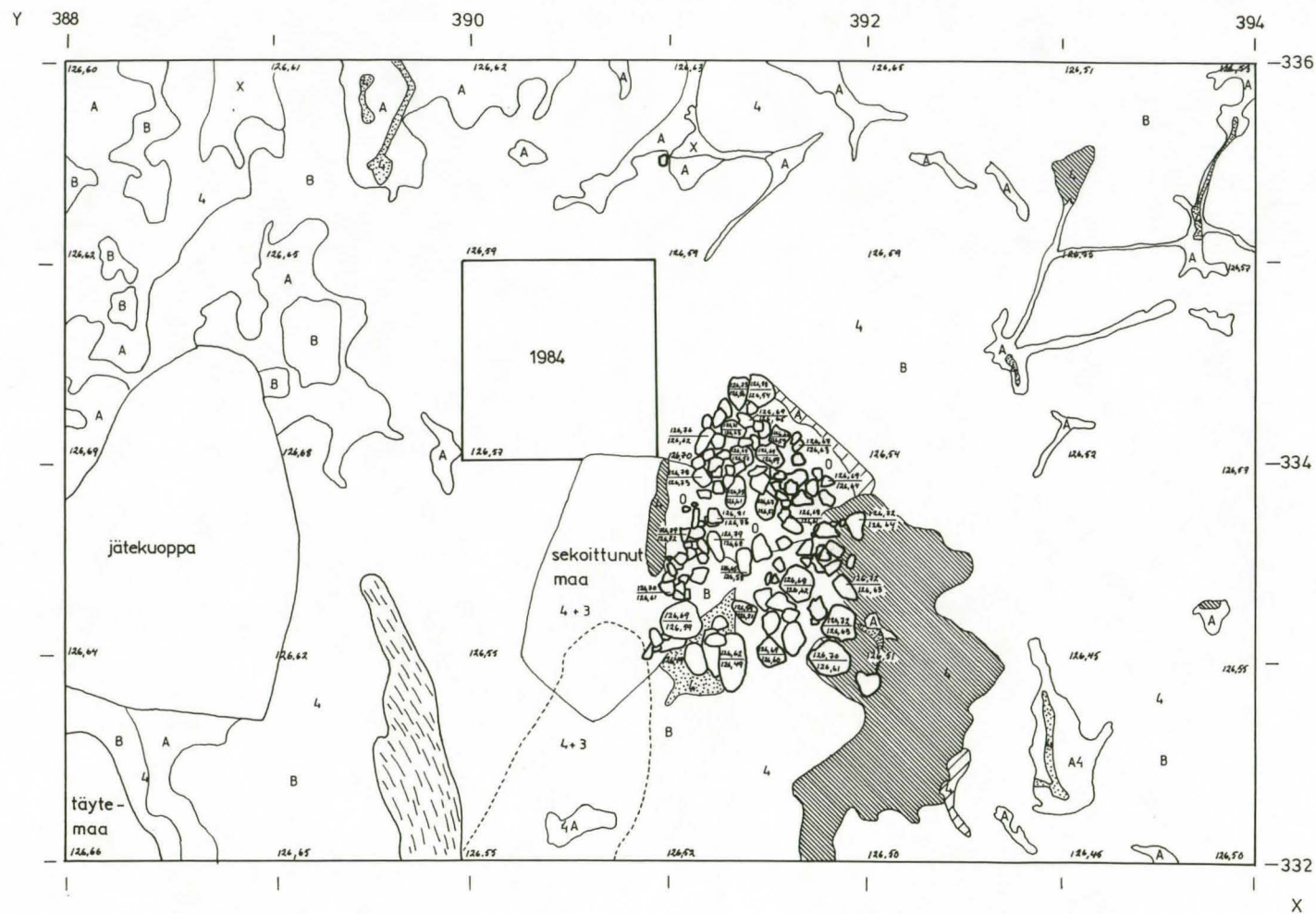
0 1 2 m

kp II = 127,39 m m.p.y.

Piirt. P. Rautiainen

- O humus
 A huuhtoutunut
 B rikastunut
 3 sora
 4 hiekka
 likamaa
 punaiseksi palanut rikastunut
 nokimaa
 x maatonut puu

neulapohjoinen

INARI 13 SAAMEN MUSEO

S. L. Seppälä 1991

Yksityiskohtakartta

Kiveys 2 taso 1.5

kp II = 127,39 m m.p.y.

Piirt. P. Rautiainen

INARI 13 SAAMEN MUSEO

S.-L. Seppälä 1991

Yksityiskohtakartta 1:25

Luukeskittymä 1 taso 3

0 1 2 m

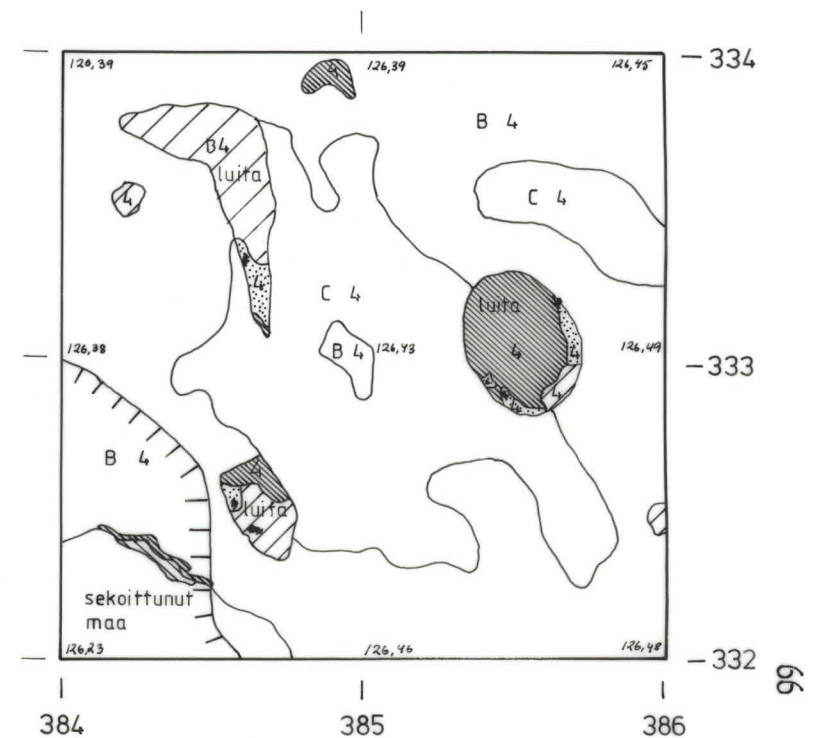
kp II = 127,39 m m.p.y.

Piirt. P. Rautiainen

neulapohjoinen

- B rikastunut
- C pohjamaa
- 4 hiekka
- likamaa
- vaalea likamaa
- punaiseksi palanut rikastunut
- valkeaksi palanut huuhtoutunut
- nokimaa
- hiiltä

INARI 13 SAAMEN MUSEO

S.-L. Seppälä 1991

Yksityiskohtakartta 1:25

Luukeskittymä 1 taso 1.5

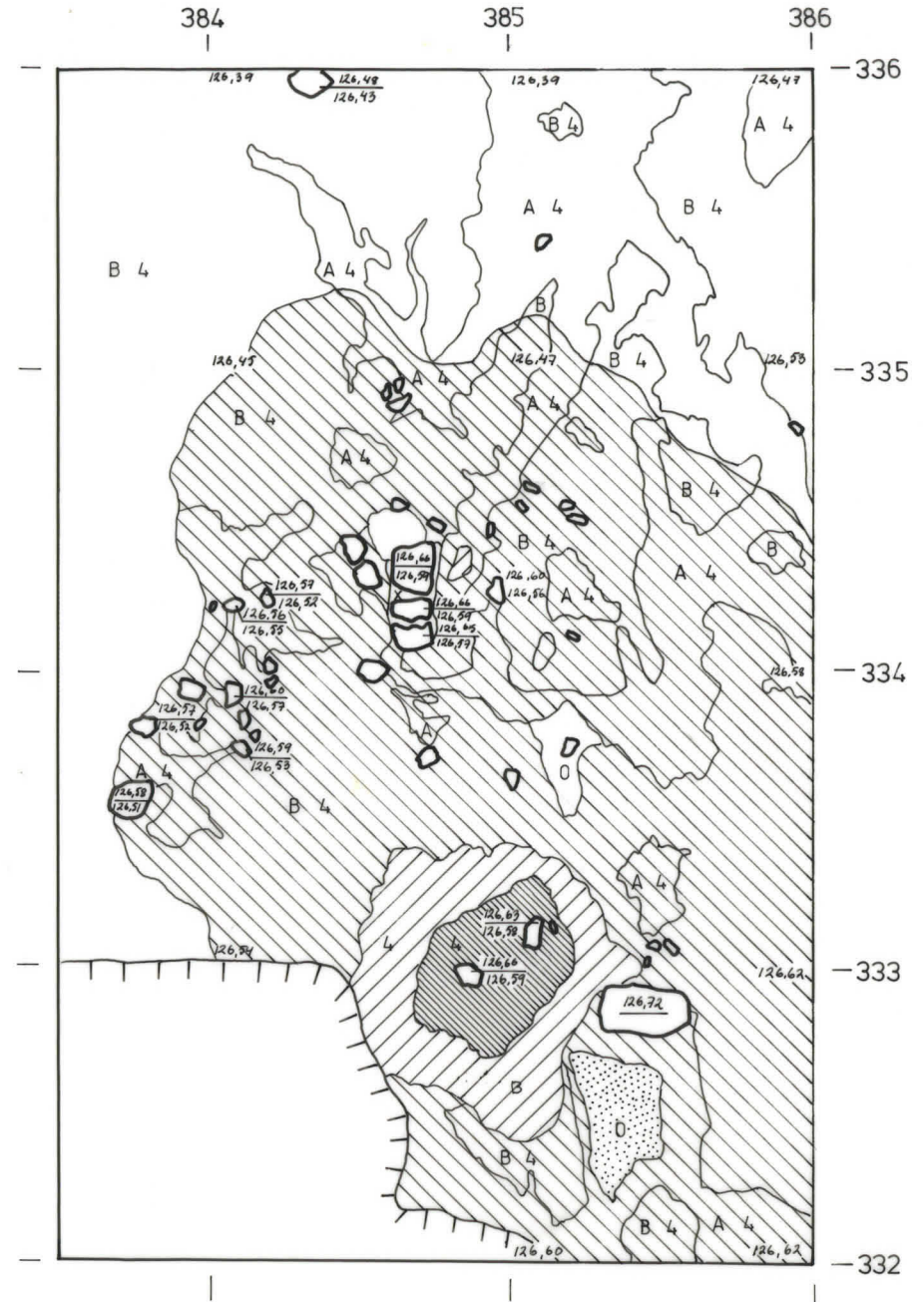
0 1 2 m

kp II = 127,39 m m.p.y.

Piirt. P. Rautiainen

- o humus
- A huuhtoutunut
- B rikastunut
- 4 hiekka
- likamaa, seassa palanutta luuta
- punaiseksi palanut rikastunut
- palanut?
- nokimaa
- hiiltä
- x maatunut puu

neulapohjoinen

- O humus
 A huuhtoutunut
 B rikastunut
 C pohjamaa
 3 sora
 4 hiekka
 likamaa
 punaiseksi palanut rikastunut

neulapohjoinen

INARI 13 SAAMEN MUSEO

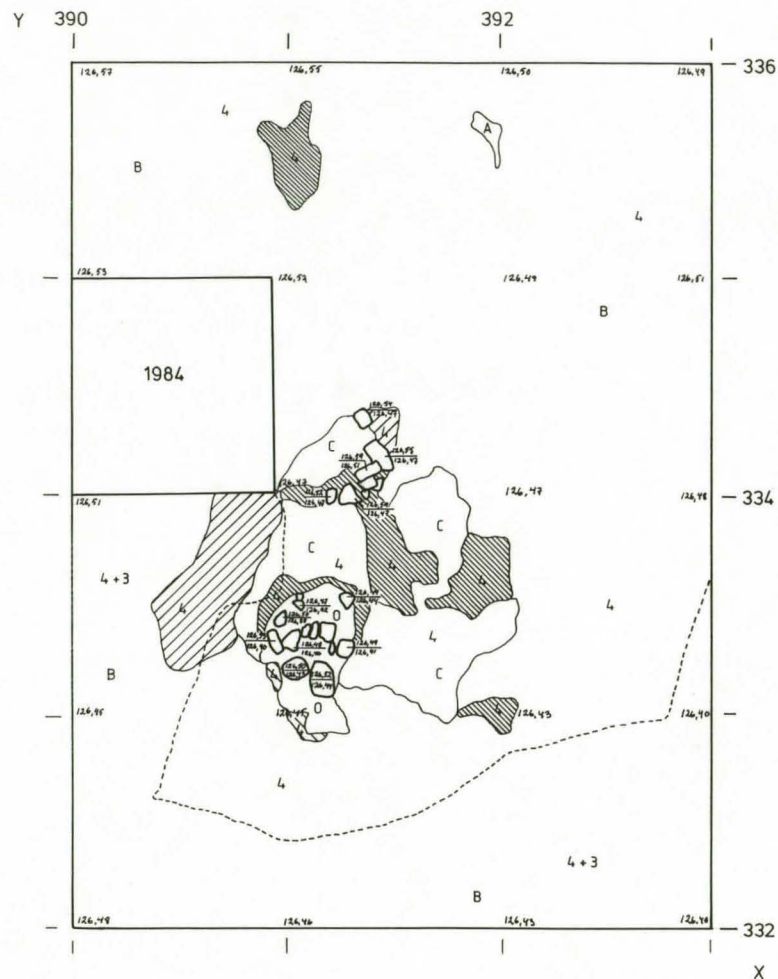
S.-L. Seppälä 1991

Yksityiskohtakartta

Kiveys 2 taso 2

kp II = 127,39 m m.p.y.

Piirt. P. Rautiainen

INARI 13 SAAMEN MUSEO

S.-L. Seppälä 1991

Poikkileikkauskartta

Kiveys 2

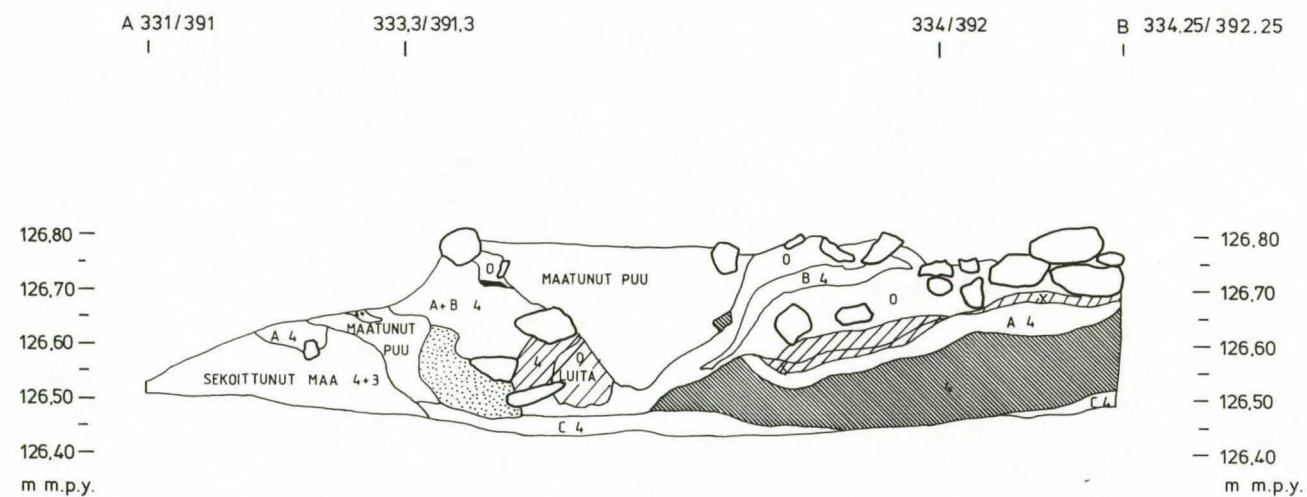

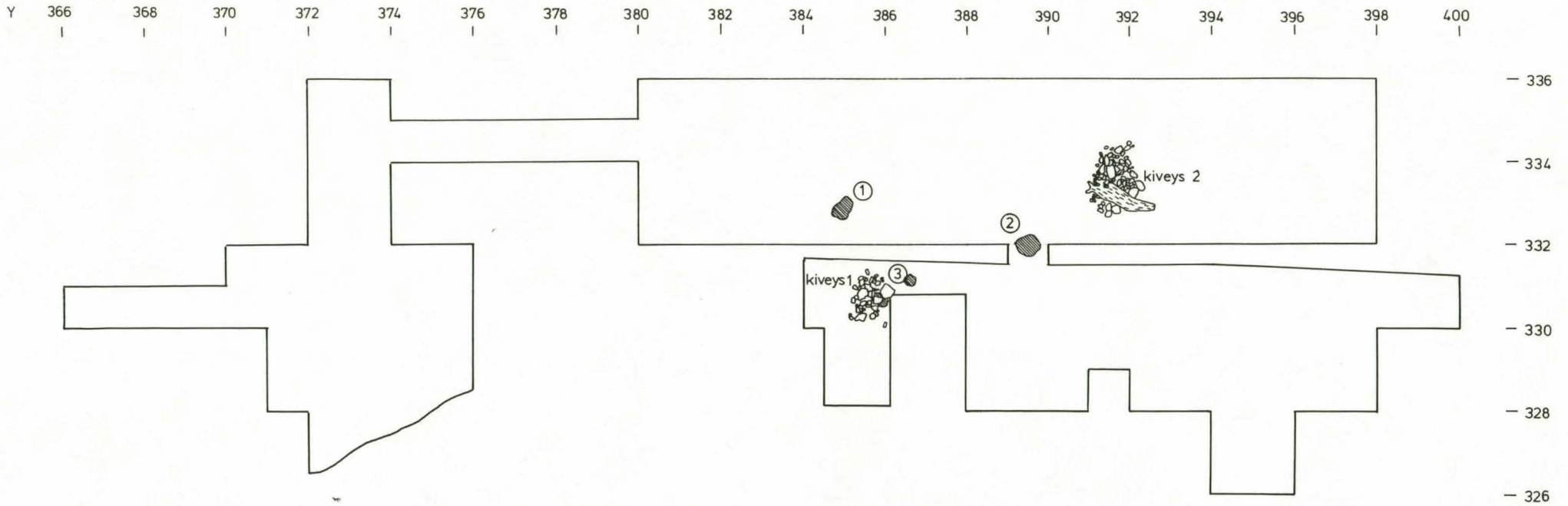
kp II = 127,39 m m.p.y.

Piirt. P. Rautiainen

kaakosta

- o humus
- A huuhtoutunut
- B rikastunut
- c pohjamaa
- 3 sora
- 4 hiekka
- ▨ likamaa
- ▩ punaiseksi palanut rikastunut
- x hiekkapeti
- ♣ hiiltä

INARI 13 SAAMEN MUSEO
 S.-L. Seppälä 1991

Rakennekartta

Piirt. P. Rautiainen

 luukeskittymät 1,2,3 ja 4

neulapohjoinen

- 336
 - 334
 - 332
 - 330
 - 328
 - 326
 - 324
 - 322
 - 320
 - 318
 X

INARI 13 SAAMEN MUSEO (26611, KSAAME) / Sirkka Seppälä 1991

Luuanalyysi 31.10.1991 Pirkko Ukkonen

Aineisto oli suurimmaksi osaksi huonosti säilynyttä ja erittäin fragmentaarista. Materiaalista pystyttiin kuitenkin määrittämään yhteensä 1197 fragmenttia, jotka jakautuivat seuraavasti:

Rangifer tarandus (peura)	236 kpl	
juv. (nuoria) 2		
Alces alces ?	3	
Ruminantia sp. (märehtijät)	12	
Mammalia sp. (nisäkkäät)	132	yht. 383
Esox lucius (hauki)	70	
Perca fluviatilis (ahven)	2	
Salmonidae sp. (lohikalat)	3	
Teleostei sp. (luukalat)	739	yht. 814

Nisäkkäiden luista suurin osa oli peuraa, vain muutama fragmentti muistutti kokonsa puolesta enemmän hirveä. Määritetyt peuran luut olivat suurimmaksi osaksi raajojen alaosien kappaleita: sormi/varvasluita, ranne/nilkkaluita ja pitkien luiden alaosia. Mukana oli kuitenkin myös nikamia, kylkiluita, hampaita ja kallon kappaleita. Hampaankappaleiden kohdalla on käytetty taksonia Ruminantia sp. ja kylkiluiden ja selkänikamien kohdalla taksonia Mammalia sp.

Hauki oli tärkein lajilleen määritetyistä kaloista. Hauen luut säilyvät hyvin ja ne pystyy tunnistamaan pienistäkin fragmenteista. Mukana oli pari ahvenen luuta sekä paremmin säilyneessä aineistossa (Rakenne 1) myös muutama selvä lohikalan luu. Kalojen nikamat muodostivat lukumääräisesti yli puolet määritetyistä fragmenteista.

Tieteellisten termien selitykset löytyvät Museoviraston julkaisusta n:o 1 (Fortelius: Johdatus arkeologiseen luuanalyysiin) sekä analyysin liitteestä.

Parhain terveisin

Pirkko Ukkonen

Luuanalyysi 31.10.1991 Pirkko Ukkonen
 Lista määritetyistä fragmenteista

Sirkka-Liisa Järvelä

Kiveys 1

ALANRO	MÄÄRITYS	RUUTU	KRS	KPL
111	ESOX LUCIUS dentale fr.	330 384 c2	1.00	1
109	ESOX LUCIUS dentale dens	330 384 c1	1.00	1
120	ESOX LUCIUS dentale dens	330 384 d1	1.00	1
111	ESOX LUCIUS dentale dex. ant. fr.	330 384 c2	1.00	1
109	ESOX LUCIUS dentale fr.	330 384 c1	1.00	2
111	ESOX LUCIUS dentale sin. ant. fr.	330 384 c2	1.00	1
109	ESOX LUCIUS maxillare fr.	330 384 c1	1.00	1
109	ESOX LUCIUS palatinum fr.	330 384 c1	1.00	2
109	ESOX LUCIUS palatinum fr.	330 384 c1	1.00	4
115	ESOX LUCIUS palatinum fr.	330 384 c4	1.00	1
68	MAMMALIA SP. costa fr.	328 384 b3	1.00	1
72	MAMMALIA SP. costa fr.	328 384 b4	1.00	1
82	MAMMALIA SP. costa fr.	328 384 d4	1.00	1
103	MAMMALIA SP. costa fr.	330 384 a3	1.00	2
139	MAMMALIA SP. costa fr.	330 384 b3	2.00	1
109	MAMMALIA SP. costa fr.	330 384 c1	1.00	3
111	MAMMALIA SP. costa fr.	330 384 c2	1.00	3
114	MAMMALIA SP. costa fr.	330 384 c3	1.00	1
115	MAMMALIA SP. costa fr.	330 384 c4	1.00	1
133	MAMMALIA SP. costa prox. fr.	330 384 c4	1.50	1
109	MAMMALIA SP. vertebra caudalis fr.	330 384 c1	1.00	1
114	MAMMALIA SP. vertebra corpus vertebrae fr.	330 384 c3	1.00	1
72	MAMMALIA SP. vertebra fr.	328 384 b4	1.00	1
79	MAMMALIA SP. vertebra fr.	328 384 d2	1.00	4
109	PERCA FLUVIATILIS supraoperculare fr.	330 384 c1	1.00	1
72	RANGIFER TARANDUS centrotarsale dex. fr.	328 384 b4	1.00	1
69	RANGIFER TARANDUS centrotarsale sin. fr.	328 384 b3	1.00	1
112	RANGIFER TARANDUS humerus dex. dist. fr.	330 384 c2	1.00	1
115	RANGIFER TARANDUS malleolare sin.	330 384 c4	1.00	1
103	RANGIFER TARANDUS mc II/V dist. fr.	330 384 a3	1.00	1
109	RANGIFER TARANDUS mt II/V	330 384 c1	1.00	1
111	RANGIFER TARANDUS mt III-IV prox. fr.	330 384 c2	1.00	1
109	RANGIFER TARANDUS mt III-IV sin. prox. fr.	330 384 c1	1.00	1
109	RANGIFER TARANDUS os sesamoideus	330 384 c1	1.00	1
114	RANGIFER TARANDUS os sesamoideus	330 384 c3	1.00	1
103	RANGIFER TARANDUS patella fr.	330 384 a3	1.00	1
109	RANGIFER TARANDUS phal. (II/V)3 prox. fr.	330 384 c1	1.00	1
68	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1 dist. fr.	328 384 b3	1.00	1
109	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1 dist. fr.	330 384 c1	1.00	1
115	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1 dist. fr.	330 384 c4	1.00	1
72	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1 prox. fr.	328 384 b4	1.00	2
103	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1 prox. fr.	330 384 a3	1.00	1
109	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1 prox. fr.	330 384 c1	1.00	3
111	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1 prox. fr.	330 384 c2	1.00	1
119	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1 prox. fr.	330 384 d	1.00	1
72	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)2 prox. fr.	328 384 b4	1.00	1
111	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)2 prox. fr.	330 384 c2	1.00	1
109	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)3 prox. fr.	330 384 c1	1.00	1
103	RANGIFER TARANDUS phal. tarsi (II/V)1-2 prox. fr.	330 384 a3	1.00	1
79	RANGIFER TARANDUS pisiforme dex. fr.	328 384 d2	1.00	1
109	RANGIFER TARANDUS ulna dex. incisura semilunaris f	330 384 c1	1.00	1
111	SALMONIDAE SP. articulare dex.	330 384 c2	1.00	1
109	SALMONIDAE SP. articulare sin. fr.	330 384 c1	1.00	1
109	SALMONIDAE SP. dentale sin. ant. fr.	330 384 c1	1.00	1

109	TELEOSTEI SP. articulare fr.	330	384 c1	1.00	2
68	TELEOSTEI SP. costa fr.	328	384 b3	1.00	1
103	TELEOSTEI SP. costa fr.	330	384 a3	1.00	1
109	TELEOSTEI SP. hypural	330	384 c1	1.00	2
111	TELEOSTEI SP. hypural	330	384 c2	1.00	1
114	TELEOSTEI SP. hypural fr.	330	384 c3	1.00	1
109	TELEOSTEI SP. lepidotrichia fr.	330	384 c1	1.00	5
79	TELEOSTEI SP. pterygiophora fr.	328	384 d2	1.00	1
68	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	328	384 b3	1.00	18
72	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	328	384 b4	1.00	9
79	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	328	384 d2	1.00	31
82	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	328	384 d4	1.00	4
89	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	328	384 d4	1.50	1
103	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	330	384 a3	1.00	21
109	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	330	384 c1	1.00	16
109	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	330	384 c1	1.00	218
111	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	330	384 c2	1.00	118
114	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	330	384 c3	1.00	24
114	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	330	384 c3	1.00	24
115	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	330	384 c4	1.00	52
115	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	330	384 c4	1.00	10
133	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	330	384 c4	1.50	10
119	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	330	384 d	1.00	1
120	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	330	384 d1	1.00	1

Yht. 642

Kiveys 2

ALANRO	MÄÄRITYS	RUUTU	KRS	KPL	
479	ESOX LUCIUS angulare fr.	332	392 b	1.50	1
400	ESOX LUCIUS angulare sin.	332	390 d4	1.50	1
479	ESOX LUCIUS articulare fr.	332	392 b	1.50	1
479	ESOX LUCIUS articulare dex.	332	392 b	1.50	1
395	ESOX LUCIUS dentale dens	332	390 b3	1.50	1
397	ESOX LUCIUS dentale dens	332	390 b4	1.50	3
479	ESOX LUCIUS dentale dens	332	392 b	1.50	1
395	ESOX LUCIUS dentale fr.	332	390 b3	1.50	2
397	ESOX LUCIUS dentale fr.	332	390 b4	1.50	4
388	ESOX LUCIUS dentale fr.	332	390 d2	1.00	1
479	ESOX LUCIUS dentale fr.	332	392 b	1.50	1
397	ESOX LUCIUS dentale dex. ant. fr.	332	390 b4	1.50	3
479	ESOX LUCIUS dentale dex. ant. fr.	332	392 b	1.50	1
395	ESOX LUCIUS dentale dex. fr.	332	390 b3	1.50	1
388	ESOX LUCIUS dentale dex. fr.	332	390 d2	1.00	1
397	ESOX LUCIUS dentale sin. ant. fr.	332	390 b4	1.50	1
400	ESOX LUCIUS dentale sin. ant. fr.	332	390 d4	1.50	1
395	ESOX LUCIUS palatinum fr.	332	390 b3	1.50	1
397	ESOX LUCIUS palatinum fr.	332	390 b4	1.50	10
389	ESOX LUCIUS palatinum fr.	332	390 d4	1.00	1
400	ESOX LUCIUS palatinum fr.	332	390 d4	1.50	3
479	ESOX LUCIUS palatinum fr.	332	392 b	1.50	4
421	ESOX LUCIUS palatinum fr.	334	390 c1	1.50	3
479	ESOX LUCIUS praemaxillare sin. fr.	332	392 b	1.50	1
479	ESOX LUCIUS quadratum fr.	332	392 b	1.50	5
386	MAMMALIA SP. costa fr.	332	390 d1	1.00	1
389	MAMMALIA SP. costa fr.	332	390 d4	1.00	2
388	MAMMALIA SP. vertebra proc. art.	332	390 d2	1.00	1
397	PERCA FLUVIATILIS maxillare fr.	332	390 b4	1.50	1
464	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1 dist. fr.	332	392 a	1.00	1

416	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)2	334	390 c1	1.00	1
397	TELEOSTEI SP. costa fr.	332	390 b4	1.50	7
399	TELEOSTEI SP. costa fr.	332	390 d2	1.50	1
415	TELEOSTEI SP. costa fr.	334	390 c1	1.00	6
421	TELEOSTEI SP. costa fr.	334	390 c1	1.50	1
422	TELEOSTEI SP. costa fr.	334	390 c3	1.50	1
401	TELEOSTEI SP. costa/lepidotrichia fr.	332	390 b3	2.00	1
479	TELEOSTEI SP. costa/lepidotrichia fr.	332	392 b	1.50	2
421	TELEOSTEI SP. dentale dens	334	390 c1	1.50	1
397	TELEOSTEI SP. hypuron fr.	332	390 b4	1.50	1
395	TELEOSTEI SP. lepidotrichia fr.	332	390 b3	1.50	1
388	TELEOSTEI SP. lepidotrichia fr.	332	390 d2	1.00	2
397	TELEOSTEI SP. lepidotrichia prox. fr.	332	390 b4	1.50	1
399	TELEOSTEI SP. pterygiophora fr.	332	390 d2	1.50	1
479	TELEOSTEI SP. pterygiophora fr.	332	392 b	1.50	2
395	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	332	390 b3	1.50	2
397	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	332	390 b4	1.50	15
405	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	332	390 d	3.00	3
386	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	332	390 d1	1.00	3
403	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	332	390 d1	2.00	6
388	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	332	390 d2	1.00	49
399	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	332	390 d2	1.50	7
389	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	332	390 d4	1.00	7
389	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	332	390 d4	1.00	2
479	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	332	392 b	1.50	16
413	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	334	390 c	1.00	1
415	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	334	390 c1	1.00	12
421	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	334	390 c1	1.50	3
418	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	334	390 c3	1.00	10
422	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	334	390 c3	1.50	1

Yht. 225

Luukeskittymä 1

ALANRO	MÄÄRITYS	RUUTU	KRS	KPL	
190	ESOX LUCIUS palatinum fr.	332	384 c	2.00	1
165	MAMMALIA SP. costa fr.	332	384 a	1.00	2
175	MAMMALIA SP. costa fr.	332	384 a	1.50	1
186	MAMMALIA SP. costa fr.	332	384 a	2.00	7
186	MAMMALIA SP. costa fr.	332	384 a	2.00	4
194	MAMMALIA SP. costa fr.	332	384 a	2.50	6
179	MAMMALIA SP. costa fr.	332	384 b	1.50	7
196	MAMMALIA SP. costa fr.	332	384 b3	2.50	1
182	MAMMALIA SP. costa fr.	332	384 c	1.50	4
190	MAMMALIA SP. costa fr.	332	384 c	2.00	3
198	MAMMALIA SP. costa fr.	332	384 c1	2.50	4
186	MAMMALIA SP. vertebra corpus vertebrae fr.	332	384 a	2.00	1
194	MAMMALIA SP. vertebra corpus vertebrae fr.	332	384 a	2.50	1
179	MAMMALIA SP. vertebra corpus vertebrae fr.	332	384 b	1.50	1
204	MAMMALIA SP. vertebra corpus vertebrae fr.	332	384 b	3.00	1
196	MAMMALIA SP. vertebra corpus vertebrae fr.	332	384 b3	2.50	1
190	MAMMALIA SP. vertebra corpus vertebrae fr.	332	384 c	2.00	1
184	MAMMALIA SP. vertebra corpus vertebrae fr.	332	384 d	1.50	1
186	MAMMALIA SP. vertebra fr.	332	384 a	2.00	2
186	MAMMALIA SP. vertebra fr.	332	384 a	2.00	1
182	MAMMALIA SP. vertebra fr.	332	384 c	1.50	3
179	MAMMALIA SP. vertebra proc. art.	332	384 b	1.50	2
188	MAMMALIA SP. vertebra proc. art.	332	384 b	2.00	1
186	MAMMALIA SP. vertebra thoracalis proc. art.	332	384 a	2.00	1

192	RANGIFER TARANDUS (juv.) phal. carpi (III/IV)1 pro	332	384 d	2.00	1
175	RANGIFER TARANDUS astragalus dex. fr.	332	384 a	1.50	1
184	RANGIFER TARANDUS astragalus fr.	332	384 d	1.50	1
192	RANGIFER TARANDUS astragalus fr.	332	384 d	2.00	2
186	RANGIFER TARANDUS astragalus sin. fr.	332	384 a	2.00	1
188	RANGIFER TARANDUS astragalus sin. fr.	332	384 b	2.00	1
184	RANGIFER TARANDUS astragalus sin. fr.	332	384 d	1.50	1
182	RANGIFER TARANDUS axis fr.	332	384 c	1.50	1
186	RANGIFER TARANDUS centrotarsale sin. fr.	332	384 a	2.00	1
184	RANGIFER TARANDUS centrotarsale sin. fr.	332	384 d	1.50	1
170	RANGIFER TARANDUS centrotarsale sin./dex. fr.	332	384 b	1.00	1
204	RANGIFER TARANDUS malleolare dex.	332	384 b	3.00	1
198	RANGIFER TARANDUS malleolare dex.	332	384 c1	2.50	1
194	RANGIFER TARANDUS malleolare sin. fr.	332	384 a	2.50	1
182	RANGIFER TARANDUS malleolare sin. fr.	332	384 c	1.50	1
192	RANGIFER TARANDUS malleolare sin. fr.	332	384 d	2.00	1
179	RANGIFER TARANDUS maxillare fr.	332	384 b	1.50	1
198	RANGIFER TARANDUS mc III-IV dex. prox. fr.	332	384 c1	2.50	1
186	RANGIFER TARANDUS mc III-IV dist. fr.	332	384 a	2.00	1
179	RANGIFER TARANDUS mc/mt III-IV dist. fr.	332	384 b	1.50	2
182	RANGIFER TARANDUS mc/mt III-IV dist. fr.	332	384 c	1.50	1
190	RANGIFER TARANDUS mc/mt III-IV dist. fr.	332	384 c	2.00	1
210	RANGIFER TARANDUS mc/mt III-IV dist. fr.	332	384 c	3.50	1
184	RANGIFER TARANDUS mt II/V dist. fr.	332	384 d	1.50	1
194	RANGIFER TARANDUS mt III-IV diaph. fr.	332	384 a	2.50	1
198	RANGIFER TARANDUS mt III-IV diaph. fr.	332	384 c1	2.50	1
194	RANGIFER TARANDUS mt III-IV dist. fr.	332	384 a	2.50	1
192	RANGIFER TARANDUS mt III-IV dist. fr.	332	384 d	2.00	1
201	RANGIFER TARANDUS mt III-IV dex. prox. fr.	332	384 a	3.00	1
192	RANGIFER TARANDUS mt III-IV dex. prox. fr.	332	384 d	2.00	1
215	RANGIFER TARANDUS mt III-IV dex. prox. fr.	332	384 d	4.00	1
198	RANGIFER TARANDUS mt III-IV sin. prox. fr.	332	384 c1	2.50	1
182	RANGIFER TARANDUS pelvis sin. ischium fr.	332	384 c	1.50	1
196	RANGIFER TARANDUS phal. (II/V)3 prox. fr.	332	384 b3	2.50	1
186	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1 dist. fr.	332	384 a	2.00	2
212	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1 dist. fr.	332	384 a	4.00	1
180	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1 dist. fr.	332	384 b	1.50	2
179	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1 dist. fr.	332	384 b	1.50	3
188	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1 dist. fr.	332	384 b	2.00	5
190	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1 dist. fr.	332	384 c	2.00	1
205	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1 dist. fr.	332	384 c	3.00	1
184	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1 dist. fr.	332	384 d	1.50	2
184	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1 dist. fr.	332	384 d	1.50	1
211	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1 dist. fr.	332	384 d	3.50	1
179	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1 prox. fr.	332	384 b	1.50	4
185	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1 prox. fr.	332	384 d	1.50	1
182	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1/2 diaph. fr.	332	384 c	1.50	1
185	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1/2 diaph. fr.	332	384 d	1.50	1
201	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1/2 dist. fr.	332	384 a	3.00	1
184	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1/2 dist. fr.	332	384 d	1.50	1
188	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1/2 prox. fr.	332	384 b	2.00	6
182	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1/2 prox. fr.	332	384 c	1.50	3
184	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1/2 prox. fr.	332	384 d	1.50	8
192	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1/2 prox. fr.	332	384 d	2.00	2
186	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)2 dist. fr.	332	384 a	2.00	2
182	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)2 dist. fr.	332	384 c	1.50	1
210	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)2 dist. fr.	332	384 c	3.50	1
184	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)2 dist. fr.	332	384 d	1.50	1
184	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)2 dist. fr.	332	384 d	1.50	2
176	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)2 prox. fr.	332	384 a	1.50	1
186	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)2 prox. fr.	332	384 a	2.00	1

180	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)2 prox. fr.	332	384 b	1.50	1
185	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)2 prox. fr.	332	384 d	1.50	1
198	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)3 prox. fr.	332	384 c1	2.50	1
165	RANGIFER TARANDUS phal. carpī (II/V)1 prox. fr.	332	384 a	1.00	1
179	RANGIFER TARANDUS radius sin. dist. fr.	332	384 b	1.50	1
186	RANGIFER TARANDUS tibia dex. dist. fr.	332	384 a	2.00	2
186	RANGIFER TARANDUS tibia dex. dist. fr.	332	384 a	2.00	1
194	RANGIFER TARANDUS tibia dex. dist. fr.	332	384 a	2.50	1
210	RANGIFER TARANDUS tibia dex. dist. fr.	332	384 c	3.50	1
198	RANGIFER TARANDUS tibia dex. dist. fr.	332	384 c1	2.50	1
165	RANGIFER TARANDUS tibia sin. dist. fr.	332	384 a	1.00	1
194	RANGIFER TARANDUS tibia sin. dist. fr.	332	384 a	2.50	2
212	RANGIFER TARANDUS tibia sin. dist. fr.	332	384 a	4.00	1
206	RANGIFER TARANDUS tibia sin. dist. fr.	332	384 d	3.00	3
205	RANGIFER TARANDUS tibia sin. dist. fr. (yhd. 3d)	332	384 c	3.00	1
165	RANGIFER TARANDUS tibia sin./dex. prox. fr.	332	384 a	1.00	1
201	RUMINANTIA SP. dens radix dentis	332	384 a	3.00	1
211	RUMINANTIA SP. dens radix dentis	332	384 d	3.50	1
194	RUMINANTIA SP. dens substantia adamantina	332	384 a	2.50	4
210	RUMINANTIA SP. dens substantia adamantina	332	384 c	3.50	1
186	RUMINANTIA SP. dens substantia adamantina fr.	332	384 a	2.00	1
179	RUMINANTIA SP. dens substantia adamantina fr.	332	384 b	1.50	1

Yht. 178

Luukesittymä 2

ALANRO	MÄÄRITYS	RUUTU	KRS	KPL	
323	ALCES ALCES ? mt III-IV dist. fr.	330	388 d	3.00	1
344	ALCES ALCES ? phal. (III/IV)1 dist. fr.	332	388 c	2.00	1
331	MAMMALIA SP. costa fr.	332	388 a	1.50	4
343	MAMMALIA SP. costa fr.	332	388 a	2.00	9
337	MAMMALIA SP. costa fr.	332	388 c	1.50	5
344	MAMMALIA SP. costa fr.	332	388 c	2.00	4
344	MAMMALIA SP. vertebra corpus vertebrae fr.	332	388 c	2.00	1
343	RANGIFER TARANDUS centrotarsale dex. fr.	332	388 a	2.00	1
343	RANGIFER TARANDUS ecto+mesocuneiforme sin. fr.	332	388 a	2.00	2
337	RANGIFER TARANDUS malleolare dex. fr.	332	388 c	1.50	2
323	RANGIFER TARANDUS mc II/V dist. fr.	330	388 d	3.00	1
337	RANGIFER TARANDUS os sesamoideus fr.	332	388 c	1.50	1
343	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1 dist. fr.	332	388 a	2.00	2
343	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1 prox. fr.	332	388 a	2.00	2
337	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1 prox. fr.	332	388 c	1.50	4
337	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)2 dist. fr.	332	388 c	1.50	1
331	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)2 prox. fr.	332	388 a	1.50	2
344	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)2 prox. fr.	332	388 c	2.00	3
343	RANGIFER TARANDUS tibia dex. dist. fr.	332	388 a	2.00	1
344	RUMINANTIA SP. dens radix dentis	332	388 c	2.00	2

Yht. 49

Luukesittymä 3

NRO	MÄÄRITYS	RUUTU	KRS	KPL	
158	MAMMALIA SP. costa fr.	330	384 d3	2.50	1
250	MAMMALIA SP. costa fr.	330	386 b	2.00	3
254	MAMMALIA SP. costa fr.	330	386 b1	2.50	3
261	MAMMALIA SP. costa fr.	330	386 b3	3.00	2
263	MAMMALIA SP. costa fr.	330	386 b3	3.50	1

129	MAMMALIA SP. vertebra corpus vertebrae fr.	330	384 c3	1.50	1
254	MAMMALIA SP. vertebra proc. art.	330	386 b1	2.50	1
250	MAMMALIA SP. vertebra proc.art.	330	386 b	2.00	1
254	RANGIFER TARANDUS (juv.) mt III-IV dist. epiph. fr	330	386 b1	2.50	1
254	RANGIFER TARANDUS humerus dex. dist. fr.	330	386 b1	2.50	1
250	RANGIFER TARANDUS lunare sin. fr.	330	386 b	2.00	1
149	RANGIFER TARANDUS malleolare dex. fr.	330	384 c4	2.00	1
260	RANGIFER TARANDUS mc III-IV dist. fr.	330	386 b1	3.00	1
156	RANGIFER TARANDUS mc/mt III-IV dist. fr.	330	384 c4	2.50	3
262	RANGIFER TARANDUS mc/mt III-IV prox. fr.	330	386 b1	3.50	1
149	RANGIFER TARANDUS mt III-IV dex. prox. fr.	330	384 c4	2.00	1
156	RANGIFER TARANDUS mt III-IV diaph. fr.	330	384 c4	2.50	2
257	RANGIFER TARANDUS mt III-IV diaph. fr.	330	386 d	2.50	1
160	RANGIFER TARANDUS mt III-IV prox. fr.	330	384 c4	3.00	1
129	RANGIFER TARANDUS os sesamoideus fr.	330	384 c3	1.50	1
254	RANGIFER TARANDUS pelvis dex. ischium fr.	330	386 b1	2.50	1
250	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)2 dist. fr.	330	386 b	2.00	1
254	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)2 prox. fr.	330	386 b1	2.50	1
129	RANGIFER TARANDUS phal. carpi (II/V)1 prox. fr.	330	384 c4	1.50	1
149	RANGIFER TARANDUS phal. tarsi (II/V)1-2 dist. fr.	330	384 c4	2.00	1
156	TELEOSTEI SP. vertebra	330	384 c4	2.50	1
262	TELEOSTEI SP. vertebra fr.	330	386 b1	3.50	1

Yht. 35

Luukesittymä 4

ALANRO	MÄÄRITYS	RUUTU	KRS	KPL	
601	ESOX LUCIUS dentale dens	322	396 b	2.00	1
597	MAMMALIA SP. costa fr.	322	396 a	2.00	1
608	MAMMALIA SP. costa fr.	322	396 a	2.50	1
588	MAMMALIA SP. costa fr.	322	396 b	1.50	4
610	MAMMALIA SP. costa fr.	322	396 b	2.50	4
615	MAMMALIA SP. vertebra fr.	322	396 b	3.00	2
601	MAMMALIA SP. vertebra thoracalis fr.	322	396 b	2.00	1
595	RANGIFER TARANDUS cranium proc. jugularis fr.	322	396 d	1.50	1
601	RANGIFER TARANDUS cuneiforme sin. fr.	322	396 b	2.00	1
601	RANGIFER TARANDUS humerus sin./dex. dist. fr.	322	396 b	2.00	3
612	RANGIFER TARANDUS lunare dex. fr.	322	396 d	2.50	1
615	RANGIFER TARANDUS magnum+trapezoideum sin. fr.	322	396 b	3.00	2
588	RANGIFER TARANDUS malleolare dex. fr.	322	396 b	1.50	1
610	RANGIFER TARANDUS malleolare dex. fr.	322	396 b	2.50	1
610	RANGIFER TARANDUS mc III-IV dex. prox. fr.	322	396 b	2.50	1
615	RANGIFER TARANDUS mt III-IV diaph. fr.	322	396 b	3.00	1
601	RANGIFER TARANDUS os sesamoideus fr.	322	396 b	2.00	2
610	RANGIFER TARANDUS os sesamoideus fr.	322	396 b	2.50	1
595	RANGIFER TARANDUS os sesamoideus fr.	322	396 d	1.50	1
601	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1 dist. fr.	322	396 b	2.00	2
615	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1 dist. fr.	322	396 b	3.00	3
610	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1 prox. fr.	322	396 b	2.50	1
610	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1/2 dist. fr.	322	396 b	2.50	3
588	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)2 prox. fr.	322	396 b	1.50	1
615	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)3 prox. fr.	322	396 b	3.00	1
601	RANGIFER TARANDUS phal. carpi (II/V)1 dist. fr.	322	396 b	2.00	1
588	RANGIFER TARANDUS phal. carpi (II/V)1 prox. fr.	322	396 b	1.50	1
601	RANGIFER TARANDUS phal. carpi (II/V)1 prox. fr.	322	396 b	2.00	1
605	RANGIFER TARANDUS phal. tarsi (II/V)1-2 dist. fr.	322	396 c	2.00	1
601	RANGIFER TARANDUS pisiforme sin. fr.	322	396 b	2.00	1
601	RANGIFER TARANDUS scaphoideum sin. fr.	322	396 b	2.00	1
610	RANGIFER TARANDUS tibia dex. dist. fr.	322	396 b	2.50	1

615	RANGIFER TARANDUS tibia dex. dist. fr.	322	396 b	3.00	3
610	RANGIFER TARANDUS tibia sin. dist. fr.	322	396 b	2.50	1
612	RANGIFER TARANDUS tibia sin. dist. fr.	322	396 d	2.50	1
601	RANGIFER TARANDUS unciforme sin. fr.	322	396 b	2.00	1
615	RUMINANTIA SP. dens substantia adamantina fr.	322	396 b	3.00	1
				Yht.	55

Rakenteiden ulkopuoliset määritykset

ALANRO	MÄÄRITYS	RUUTU	KRS	KPL	
318	ALCES ALCES ? phal. (III/IV)2 prox. fr.	330	388 b	2.00	1
60	MAMMALIA SP. costa fr.	332	382 d	1.50	1
50	RANGIFER TARANDUS mandibula sin. fr.	330	382 d	2.00	1
60	RANGIFER TARANDUS mt III-IV dex. prox. fr.	332	382 d	1.50	1
654	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1 dist. fr.	330	398 c	3.00	4
281	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)1 dist. fr.	332	386 b	2.00	1
654	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)2 prox. fr.	330	398 c	3.00	1
60	RANGIFER TARANDUS phal. (III/IV)2 prox. fr.	332	382 d	1.50	1
492	RANGIFER TARANDUS radius dex. dist. fr.	320	394 d	2.00	1
54	RANGIFER TARANDUS radius sin. prox. fr.	332	382 c	1.00	1
				Yht.	13

INARI 13 SAAMENMUSEO 1991

KASVIJÄÄNTEET

332/384 x=80-120; 135-170; z=126.48 luukeskittymä 1

tyhjä

330/386 B x=120-170; y=30-70; z=126.50-60
luukeskittymä 3

Hiiltyneet jäänteet: 2 variksenmarjan siementä (Empetrum)
Resentit jäänteet: 2 variksenmarjan siementä, 2 variksenmarjan
lehteä, 2 heinän akanaa

332/390 D x=150-160; y=140-150; z=126.50
kiveys 2

tyhjä

PUULAJIMÄÄRITYS

10 hiilen otos

332/390 D x=150-160; y=140-150; z=126.50; kiveys 2
10 havupuuhiiltä

330/384 x=100-110; y=155; z=126.70; kiveys 1
10 havupuuhiiltä

332/384 C/D x=80-120; y=135-170; z=126.48; luukeskittymä 1
10 havupuuhiiltä

330/386 B1 x=120-140; y=45-55; z=126.47; luukeskittymä 3
6 havupuuhiiltä, 4 lehtipuuhiiltä
reiällisen puuesineen katkelma havupuuta

Espeera 3.4.1992
Riigo Jurek

INARI 13 Saamen museo
S.-L. Seppälä 1991

Arkeologisia kommentteja ajoitustuloksiin

- Hel-3121   **Kiveys 1** 1230±100 BP
Tulos on odotuksen mukainen, koska tulisija on metallilöytöjen perusteella tulkittu rautakautiseksi tai keskiaikaiseksi. Ikä edustaa kokonaan uutta aikatasoa Saamen museon aineistossa.
- Hel-3122   **Kiveys 1** 330±130 BP
Tulos on odotettua huomattavasti nuorempi. Ajoitus on kuitenkin todennäköisesti oikea, koska näyte on otettu aivan kiveyksen pinnasta, turpeessa erottuneesta hiilikerroksesta. Kerroksella ei siis luultavasti ole yhteyttä tulisijan alkuperäiseen polttoon. Sen sijaan se saattaa liittyä viereisen, piisiröykkiöksi (kiveys 2) tulkitun jäännöksen käyttöaikaan, ehkä 1700-1800-luvulle.
- Hel-3123   **Luukeskittymä 1** 6920±130 BP
Tulos on odotuksen mukainen, koska keskittymää arveltiin rakenteen ja sijainnin perusteella mesoliittiseksi.
- Hel-3124   **Luukeskittymä 3** 6870±150 BP
Tulos on odotuksen mukainen, koska keskittymää arveltiin rakenteen ja sijainnin perusteella mesoliittiseksi. Keskittymä oli osittain kiveyksen alla, mutta kulttuurikerrosten eriaikaisuus voitiin todeta stratigrafisesti. Kaivauksissa todetut 4 luukeskittymää liittyvät luultavasti samaan, mesoliittisen ajan lopun asutusvaiheeseen.

Helsingissä 4.10.1993

Sirkka-Liisa Seppälä